

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України

з питань освіти, науки та інновацій

7 листопада 2024 року

Веде засідання Голова Комітету БАБАК С.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, шановні колеги! Розпочинаємо засідання Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій. Шановні колеги, сьогодні в порядку денному 9 питань.

Перше. Про результати складання здобувачами вищої освіти галузі знань "Охорона здоров'я" єдиного державного кваліфікаційного іспиту у 2019-2024 роках.

Друге. Про проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про повну загальну середню освіту" щодо запровадження заходів безпеки в закладах загальної середньої освіти.

Третє. Про проект Закону України про внесення зміни до частини шостої статті 17 Закону України "Про охорону культурної спадщини" щодо розширення кола суб'єктів права власності на землі, на яких розташовані пам'ятки археології.

Четверте. Про проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку працевлаштування іноземців в Україні.

П'яте. Про проект Закону України про внесення змін до статті 122 Земельного кодексу України щодо приведення у відповідність до положень цього Кодексу повноважень органів місцевого самоврядування стосовно передачі земельних ділянок у власність або у користування.

Шосте. Про проект Закону України про кліматичну безпеку.

Сьоме. Про подання об'єднаної Конкурсної комісії, Служби безпеки України та проект Постанови Верховної Ради України про присудження Премії Верховної Ради України молодим вченим за 2023 рік.

Восьме. Про проект Постанови Верховної Ради України про присудження щорічної Премії Верховної Ради України педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та позашкільної освіти.

Дев'яте. Різне.

Шановні колеги народні депутати, чи є у вас пропозиції, доповнення, зауваження до порядку денного? Якщо немає, то прошу проголосувати. Хто – за?

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ГРИЩУК Р.П. Грищук – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сім.

Хто утримався?

КОВАЛЬ О.В. Коваль – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Хто утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Одноголосно рішення прийнято.

Отже, переходимо до пункту першого порядку денного. Про результати складання здобувачами вищої освіти галузі знань "22 Охорона здоров'я" єдиного державного кваліфікаційного іспиту у 2019-2024 роках.

Доповідачем є Леся Володимирівна Олійник, генеральний директор державного некомерційного підприємства "Центр тестування...", співдоповідачами – представники Міністерства охорони здоров'я, голова комітету, Міністерство освіти і науки вочевидь. Отже, тоді почнемо з пані Лесі. Пані Леся, будь ласка, вам слово. Включайте мікрофон.

ОЛІЙНИК Л.В. Дякую. А можна вивести презентацію на екран. Відразу тоді наступний слайд. Трішечки буквально цифр. Ми порівнювали результати і статистичні показники 2021 рік, коли ми ще говорили до війни, але вже після COVID, та 2023-й і 2024 рік. Ми не будемо говорити про 2022 рік, оскільки в 2022 році не відбувся Крок 2, а Крок 1 був перенесений на 4 курс, тому частина здобувачів складало восени, частина навесні, і цифри можуть бути некоректними, тому говоримо про три роки.

Зрозуміло, що в 2021 році здобувачі, які склали Крок, це я маю на увазі і Крок 1 і Крок 2, і медицина, стоматологія, формація, ми мали близько 101 тисячі здобувачів. 2023 рік – 63, 2024-й – 62 тисячі відповідно. Бачимо, що контингент зменшився майже на 40 відсотків. Притому, що кількість іспитів залишається приблизно однаковою.

Закладів освіти стало набагато більше. 95 закладів вищої освіти в цьому році проходили ЄДКІ. Чому збільшилося, тому що додалися спеціальності, це і "Фізіотерапія", "Ерготерапія", "Громадське здоров'я", і додалися ще заклади фахової передвищої освіти. Вони раніше здавали ліцензійний іспит, на сьогодні це також ЄДКІ введено. Наступний слайд, будь ласка. За межами території України другий рік ми проводимо іспит за кордоном в сертифікаційних центрах. Кількість приблизно однакова. Близько 12 тисяч здобувачів скористалися своїм правом і склали іспит за кордоном. 66 країн було в минулому році, в цьому році ми провели іспит у 84 країнах світу. Це надзвичайно, повірте, титанічно важка робота, але це ми зробили, і ніхто зі здобувачів не скажуть, що вони не змогли реалізувати своє право на атестацію.

Близько 300 центрів сертифікаційного тестування по світу. Якщо в минулому році 66 іспитів, в цьому році 107 іспитів, знову ж таки тому що додалися ще спеціальності. От ви бачите на карті, де більше, де менше здобувачів за кордоном. От такі результати маємо. Будь ласка, наступний слайд. Ми вивели на екран топ 10 ЗВО з найбільшою кількістю іноземних здобувачів останні роки. Стовпчиками ви бачите кількість загальну здобувачів, які складали іспит Крок і кружечками ви бачите цифри саме іноземців. Змістилися заклади. На першому місці у нас університет імені Богомольця був в минулому році, в цьому році це Івано-Франківськ. Зрозуміло, що територіально це визначено з безпековими питаннями. Тим не менш, іноземці є, іспити складають як в Україні, так і за кордоном.

Наступний слайд. Те ж саме зі стоматології. Бачимо кількість. Ми передавали в комітет всю цю аналітичну інформацію, вона у вас є. Хочу зазначити, що змістилися приватні заклади. Якщо до війни у них основний контингент був – це іноземні здобувачі, вітчизняних майже не було, то зараз під час війни іноземці в державних закладах залишилися, в приватних кількість їх значно зменшилася.

Трішки про наші досягнення. Другий рік триває апробація проведення іспитів Крок у комп'ютерній формі. Ми почали в 2023 році в листопаді і цілий рік цим займалися. Ми хочемо змінити філософію проведення іспиту в Україні, тому що за кордоном давно уже є комп'ютерне тестування, це не нове. В нас цього не було. Для цього мають бути розроблені і програмне забезпечення, і комплексна система заходів, багато чого має бути. Але, скажемо так, 50 відсотків уже зроблено. Є комп'ютерна програма, яка нам дозволить проводити іспити, проведено успішно

апробацію, 301 здобувач в цьому році складав в комп'ютерній формі в дев'яти закладах вищої освіти. Ми спробували і одночасно проводити в закладах, і по черзі. Три іспити Крок 3 проведено в комп'ютерній формі. Працюємо далі, сподіваємося, 2025 рік, ми все-таки вийдемо на запровадження комп'ютерного тестування в Україні. Ще одним досягненням є те, що в цьому році, дякуючи Міністерству освіти, все-таки ми внесли зміни, і бакалаври, фахова передвища освіта теж скористалися своїм право скласти атестацію за кордоном. Зміна була тільки 6 вересня, але станом на сьогодні вже близько 200 здобувачів заявили про своє бажання скласти іспит за кордоном, повторюю, це бакалаври і випускники коледжів. Тому ми врівняли в праві і магістрів, і бакалаврів, і фахова передвища, всі мають можливість.

Освітній модуль. Багато про нього говорили, початок був закладений, ще коли був COVID, ми розуміли, що студенти не мають можливості прийти в лабораторію на кафедру, тому був створений освітній модуль. Освітній модуль дає можливість здобувачам будь-коли, коли їм зручно, чи в комп'ютерній, чи в мобільній версії, готуватися до іспиту. Станом на сьогодні майже 32 тисячі тестових завдань вже в модулі є, це з різних іспитів, з різних спеціальностей. Це титанічна робота була проведена. Лише в цьому році близько тисячі авторів з різних закладів освіти були залучені до створення тестових завдань.

Проте, на жаль, не всі заклади освіти, не всі здобувачі користуються можливістю підготовки до складання атестації. Ось подивіться, ми вивели на екран скрін із освітнього модуля. Ліва частина, ми затінили, бо це персональні дані, а на правій ви можете чітко побачити, як готувалися здобувачі до іспитів. Хтось готувався 3 години. Це просто за один день аналітика. Хтось готувався 3 години, а хтось 20 секунд. Ми можемо скільки завгодно з вами говорити про проблеми складання іспитів, але, якщо здобувач до нього не готується, то і результат буде відповідний.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Леся, вибачте, що перебиваю, ви можете приблизно сказати, а скільки здобувачів освіти скористалися взагалі від загальної кількості цим освітнім модулем.

ОЛІЙНИК Л.В. Аналітика, програма дозволяє... от ми за кожен день вивантажуємо і бачимо. В принципі, якщо буде це питання, ми порахуємо, але ми бачимо загальні тенденції.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наприклад, якщо зараз, цього року, здавала якась кількість здобувачів 1-й Крок, скільки з них скористувалося, взагалі хоч раз зайшли?

ОЛІЙНИК Л.В. Можемо, можемо порахувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це дуже цікаво.

ОЛІЙНИК Л.В. Да, ми можемо це порахувати. Знаєте, у нас були такі випадки, коли скаржилися батьки, ой, бідна дитина, вона так готувалася, так готувалася дні і ночі, але не склала Крок. Не питання, заходимо в програму, дивимося, а вона навіть не зареєстрована в освітньому модулі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це ми з вами проходили. Мене теж питали колеги, і я тоді ваш освітній модуль їм рекомендував, пам'ятаєте.

ОЛІЙНИК Л.В. Наступний слайд, будь ласка. Ще одне досягнення. Разом із Міністерством освіти, надзвичайно велике досягнення, я вважаю, ми реалізували нормативні вимоги щодо реєстрації та відображення результатів в ЄДЕБО. Раніше реєстрація була у паперовій формі, і відслідкувати, хто зареєструвався на іспит і який раз, це, ви розумієте, в ручному режимі надзвичайно тяжко було.

Деякі заклади, пам'ятаєте, я надсилала і там буде далі на фото, видавали дипломи без іспитів, без ЄДКІ абсолютно спокійно, порушуючи всі нормативні вимоги. З цього року це неможливо. Заклади плакали, жалілися, що їм не дає система ЄДЕБО видати дипломи. Не дає, так, бо, дійсно, студент не пройшов державну атестацію, не склав ЄДКІ. Тому на сьогоднішній день всі магістри – реєстрація на іспит виключно через ЄДЕБО, ніяких паперових списків, ніяких листів. Після реєстрації відкривається поле в ЄДЕБО, куди центр тестування вивантажує результати. І без цих результатів заклад освіти не може замовити диплом про вищу освіту здобувачу. В цьому році ця вимога реалізована повністю.

Тепер ми співпрацювали з інфоресурсом про те, щоб такі ж самі вимоги були зроблені і до бакалаврів, і до фахової передвищої освіти, бо, на жаль, на сьогодні ми маємо факти, коли коледжі замовляють дипломи без державної атестації.

Тепер щодо результатів переходимо. Я хочу сказати, що не все так погано в нашому домі, є проблеми, але, тим не менш, третій рік війни, дистанційне навчання, тим не менш.

Результати складання ЄДКІ. Медицина 2024 рік: 24 відсотки не склали. Я зараз скажу про сумарні показники. Пам'ятаєте, що студенти мають дві проби на складання іспиту – це основне і повторне складання. І були проведені додаткові складання. Це для тих здобувачів, які з якихось причин, поважних причин, зрозуміло, не були присутні на першому чи на другому складанні, тобто у них спроба залишалась, для них були проведені додаткові складання. Станом на сьогодні... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я перепрошую, пані Лесю, скажіть, будь ласка, а на додаткову сесію також йшли ті, хто не склав в основну сесію на прохідний бал?

ОЛІЙНИК Л.В. Дивіться, є основне складання. Заклад зареєстрував через ЄДЕБО. Можливо, студент не прийшов, хтось не склав, прийшов і не склав, хтось не прийшов.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І ті, і ті мають право на додаткову... .

ОЛІЙНИК Л.В. Да. Але завдяки тому, що в ЄДЕБО тепер ця функція реалізована, третій раз ви не попадете.

Так от, 24 відсотки, це сумарний результат. Зрозуміло, що всім хотілось б краще, але світова практика говорить, що 20 відсотків відсівання на іспиті – це нормально. Правильно? Погоджуються зі мною. 20 відсотків – це норма. Нам хочеться, щоб ...*(Не чути)* стовідсотково склали. Якщо сто відсотків складають, це говорить про те, що тести легкі. А 20 відсотків – це норма. У нас 24, враховуючи війну, враховуючи дистанційне навчання п'ятий рік, то це ще непогані показники.

Стоматологія – 22 відсотки. Хочу сказати, що всі роки, от скільки ми аналізували, завжди стоматологи гірше складали ніж медики. В цьому році навпаки стоматологи склали краще і в загальному показнику, і далі я буду говорити, за субтестами.

А от фармація, проговорювали ми не раз, це дійсно проблема. Очна форма – 36 відсотків не склали іспит "Крок 1". Це великий показник, на жаль. А заочна форма – 66. Це після всіх складань, після додаткових, станом на сьогодні 66 відсотків не склали іспит. На жаль, оце величезна проблема.

Наступний слайд. Це Крок 2. В принципі, в межах попередніх років. Ми розуміємо, що Крок 2 – це вже здобувачі на випуску, вони вже вмотивовані, вони вже

розуміють, що їм скоро працювати, тому і якість підготовки збільшується. Плюс фахові дисципліни тут уже йдуть клінічні. Далі, будь ласка. Тепер, можливо, вам буде гірше видно, ми вивели на слайд показники уже по закладах. У розрізі закладів, які підпорядковані Міністерству охорони здоров'я, заклади, які підпорядковані Міністерству освіти, та приватні заклади.

Крок 1 "Медицина". Чому ми порівнюємо і у відсотках? Зрозуміло, якщо в університеті Богомольця 809 здобувачів здавали і в них не склали 161 відсоток, ми не можемо порівнювати із закладом, де всього здавало п'ятеро. Тому ми продублювали і у відсотках.

Це цікава інформація, ми пересилали їх в аналітичних довідках і в заклади освіти, і є над чим працювати. Зверніть, будь ласка, увагу на заклади, в яких 83 відсотки не склали, 82 відсотки не склали, 69 відсотків не склали. Зрозуміло, що вони, ну, змінюють картинку іспиту, наприклад, є університети, де всього-на-всього дев'ять відсотків не склали. Ми говоримо про середній показник по країні, мабуть, це не зовсім коректно буде, правда, якщо в закладі 9-10 відсотків не склали, а в якомусь 67 відсотків не склали, ну, тут середня температура по лікарні, вона псує... некоректно відображає результати. Тим не менш, це є.

По кроку 2 результати, як я вже сказала, значно кращі. Дайте, будь ласка, наступний слайд.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Другий стовпчик.

ОЛІЙНИК Л.В. Ні-ні, перепрошую, це я собі роздрукувала.

Не почула запитання.

_____. (Не чути)

(Загальна дискусія)

ОЛІЙНИК Л.В. Це, по-моєму, Чорноморський, да, оцей університет?

_____. Приватний, да.

ОЛІЙНИК Л.В. Ні-ні, Чорноморський – це монівський, сто відсотків. Оце, що я говорила по кількості, 6 здобувачів склали і 6 не склали. Ну, зрозуміло, що сто відсотків.

Так, по Кроку 2, як я вже... з медицини показники значно кращі. Є заклади, де стовідсотково всі склали. От, наприклад, Тернопільський національний медичний, там стовідсотково всі склали іспит. Бачите, немає червоненьких позначок, тобто всі справилися із іспитом.

Так, наступний, будь ласка. Стоматологія. Так, стоматологія є. Крок 1, бачите, так само є 13 відсотків, є 7 відсотків закладами освіти. І знову приватні заклади – 32 відсотки, 38 відсотків. Бачите, да. Якщо ми беремо, наприклад, Ужгородський національний університет лише 11 відсотків не склали, це для Кроку 1 гарний показник, то 46 відсотків несклавших в ЄМУ, це приватний університет, як на мене, це недопустимо. І я вважаю, що, можливо, це досить так буде сказано різко, але чи мають право такі заклади на ліцензії і на акредитації.

Так, Крок 2 "Стоматологія". Рядом ви бачите теж. Там більш-менш показники непогані. Але, тим не менш, маємо: 6 складало, 6 не склали, 100 відсотків не склали іспит. Знову ж таки приватний заклад.

Так. Да, так-так. Фармація, страждальна фармація наша, Крок 1. Є заклади, де 46 відсотків не склали, це державні університети, є, де 100 відсотків. Але, тим не менш, є заклади... Знову ж таки хочу звернути вашу увагу, от ми говоримо про проблеми, дивіться, іспит проводиться одночасно у всіх закладах України, в один й той самий день, за одним і тим самим буклетом. Відповідно в мене виникає питання, чому в одному закладі лише 7 відсотків не склали іспит, а в іншому закладі 80 відсотків не склали. Мабуть, питання до якості підготовки в цих закладах освіти. Ми не можемо сказати, що комусь було важче, комусь легше – ні, всі однаково, всі під час тривоги пишуть іспит, всі за одним буклетом пишуть. Тільки питання до якості підготовки саме, власне, в університетах. Так.

_____. (Не чути)

ОЛІЙНИК Л.В. Ні, заочно, да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Оце заочно.

_____. Це окремий слайд?

ОЛІЙНИК Л.В. Да, це окремий слайд. Бачите, ЗФН – заочна форма навчання. Так, ось вона в мене. Ну, на жаль. Якщо ми говоримо про заочну форму навчання, 88 відсотків не склали, да...

ГОЛОВУЮЧИЙ. У фармуніверситеті.

ОЛІЙНИК Л.В. Так. 66 відсотків не склали фарм... тобто профільний університет.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, Запорізький, він же ж тепер фарм. 90 відсотків не склали.

ОЛІЙНИК Л.В. Да, на жаль. І 91 відсоток не склали. Ну, це реальні... .

_____ . (Не чути)

ОЛІЙНИК Л.В. Це реальні результати. Подобається, не подобається, як неприємно слухати, але ну факти, цифри є цифри. Але тим не менш.

Давайте наступний слайд, я трішки вам і гарного розповім. Ось середні показники за результатами складання ЄДКІ. Ми вивели на один екран три спеціальності. Знову те, про що я говорила, коли ми всі живемо в однакових умовах, усім важко, і Харкову, і Полтаві, і Дніпру, і Києву важко – всім важко. І при COVID так було, і під час війни так, однакові умови. Тим не менш, ми говоримо про те, і дипломи всі отримують однакові, тому і вимоги мають бути до всіх однакові.

Ось дивіться, червоною лінією це окреслений наш критерій "склав". До речі, на сьогоднішній день 64 – це занижкій критерій. Хто б що не говорив і як би не жалівся на військовий час, за кордоном 85-90 відсотків критерій це має бути прохідний для медицини, для регульованих спеціальностей. Тобто у нас ще... .

_____ . (Не чути)

ОЛІЙНИК Л.В. Ні. Це конкретні результати за, ми вибрали, бачите, з 2019 року по 2024 рік, це середні показники. От середній показник складання іспиту по країні. Так от 2019 рік, бачите, що всі спеціальності справилися, середній показник, національний показник, він був більше ніж мінімальний критерій "склав".

В 2020 році навіть, незважаючи хоч COVID, зменшили критерій, бачите, він став 55,5, тим не менш, абсолютно всі заклади і студенти легко пройшли цей критерій. І якщо він був 55,5, то, бачите, середні показники 73, 71 з усіх спеціальностей спокійно студенти подолали, спокійно склали. А от потім пішла діаграма то вгору то вниз. І з 2022 року, на жаль, бачите, іде динаміка вниз із медицини, зі стоматології, з фармації.

Да, медицина і стоматологія ще тримає, як то кажуть, марку, вона вище порогового балу прохідного, але, тим не менш, динаміка йде вниз. Бачите, от сіра і жовта лінія, вони ще вище, вони ще складають, тим не менш...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Леся Володимирівна, а в мене питання, а що за дані 2022 року, якщо ви кажете, що в 2022-му не складали.

ОЛІЙНИК Л.В. Це Крок 1 написано. Крок 1, дивіться, бачите, написано в заголовку Крок 1. Да, восени в нас був контингент.

Так, зараз. Тому, бачите, Крок 1, все одно ми говоримо про те, що динаміка, на жаль, вниз. Наступний слайд. Щодо Кроку 2 зверніть увагу, так як і в попередніх слайдах, так і тут ми бачимо, що пороговий бал 64, проте всі три спеціальності легко його проходять, середні показники по країні значно вищі від мінімального критерію "склав" з усіх спеціальностей.

А тепер я б хотіла зупинитися тут і на наступних трьох слайдах, зверніть, будь ласка, вашу увагу, це аналітика, ми в комітет, здається, не давали за субтестами. Що таке субтести? Це частина тесту в тестуванні в межах змісту іспиту, спрямована на оцінювання набутих знань з певного тематичного розділу. Це наші назви, але, в принципі, це... субтест – використовується такий термін в тестуванні і за кордоном, це не нове. До чого я веду? Ось дивіться на графіку. Біологія, нормальна анатомія, гістологія, це ми зараз говоримо про медицину, в принципі, скрізь ми бачимо негативну динаміку, стає гірший показник, але він вище прохідного мінімального балу. І от тепер дивіться, зараз наступний слайд, переверніть, будь ласка, наступний. А це стоматологія. Всі в однакових умовах, тим не менше частина субтестів зі стоматології в цьому році показали кращий результат ніж було в минулому. От зверніть увагу, та сама біологія, бачите, піднявся результат, біохімія, патфізіологія, фармакологія, тобто ми говоримо про те, що як ми не аналізуємо, але в цьому році стоматологи показали кращі результати і в загальному показнику, і по субтестах. Знову ж таки, в однакових умовах працюючи, спеціальність показала кращі результати. Погані результати, знову ж таки, фармація. Подивіться, червона лінія – це мінімальний критерій "склав", і що ми бачимо по субтестах.

Наступний. Фармація. Так, дякую. Мінімальний критерій, і ми бачимо, що всі кафедри недопрацьовують. Ми не можемо сказати, хтось хороший, хтось поганий,

що ми не візьмемо. Мало того, що динаміка негативна, ще і за всіма субтестами нижче мінімального балу. Розумієте, якщо 45 відсотків, ну про що ми говоримо, при прохідному 64, то... якби це перевести у 5-бальну систему, то, мабуть, і до одиниці б не дотягнули. А це наступний тест, заочна форма навчання, вірніше, наступний малюнок. Подивіться, наскільки нижче.

І от коли ми аналізували, ну, чого ж така проблема. От виведіть наступний слайд на екран. От дивіться, є таке поняття, як банкові і якірні питання. Банкове питання – це, ми розуміємо, те питання, яке вперше з'явилося на іспиті, студенти його ніколи не бачили. Якірне – це те, що вже використовувалося. І от наша аналітика показала: банкове питання у 2021 році після COVID, теж дистанційного навчання, 76 відсотків здобувачів абсолютно спокійно на нього дали правильну відповідь, і психометрія показала, що це завдання середньої складності. У цьому році те саме тестове завдання, зараз я кажу про фармацію, промислову фармацію, тестове завдання виявилось занадто складним для здобувачів. Лише 35 відсотків на нього дали відповідь. Чому? Ті ж викладачі, ті ж підручники, ті ж програми навчання, те ж саме тестове завдання. Для іншого контингенту питання виявилось ну занадто важке.

І наступне. Ми просто для зразка навели, бачите, і формулювання, і дистрактори, нічого не змінилося. Минулого разу в 22-му році тестове завдання середньої складності, в цьому році лише 18 відсотків дали правильну відповідь, тест виявився занадто складний. І, на жаль, знову про академічну недобросовісність.

Перший малюнок, диплом національного університету за минулий рік, де написали, що ЄДКІ не складав. Якщо раніше просто взагалі нічого не писали, то тут просто заявили Крок не складав. Взагалі-то є норми постанови, які вони мусять виконувати, хочу, не хочу тут не може бути. Ми проговорили, що вже в цьому році цього не було, тим не менше факт маємо. Мабуть, і ці фотографії облетіли всю країну, ви тоді виставляли їх в звіті, знаєте, що саме сумне в цій ситуації? Коли студент іде з підробленим паспортом, ми це чули в минулі, позаминулі роки, а це працівник університету, працівник приватного медичного закладу, який навчається в державному медичному закладі, зробив для себе підробний паспорт і пішов з ним на іспит. Це вже не студент, це вже викладач. То ми так на фотографії вивели. Кожного разу, коли Центр тестування, поверни, будь ласка, да, кожного разу, коли Центр тестування виїжджає на іспити, то ми кілограмами вилучаємо заборонені ці всі

засоби, прослуховуючі засоби, картки, коли студент приходиться весь уплутаний цими кабелями. Ви ж розумієте, що це все хтось організовує, на жаль. Мабуть, ви запитаете про пропозиції, що робити і як.

Перше. Це підвищення якості підготовки здобувачів. Все починається і закінчується в закладі. Заклад відповідає за якість підготовки здобувачів. Центр тестування – це незалежна організація, яка лише оцінює, грубо кажучи, ставить діагноз. Якщо заклад не навчив за п'ять років, зрозуміло, що іспит буде не складений. Ну, чудес у світі не буває. Тому внутрішній контроль підготовки здобувачів мусить бути до атестації. Якщо здобувач не складає сесію, не складає ці іспити, питання, як він взагалі допущений до складання Кроку.

Знову ж таки те, про що ви говорили на початку. Є нормативні вимоги, де чітко в Постанові 334 прописано, що до іспиту ЄДКІ допускається здобувач, який успішно виконав навчальний план. Тоді у мене виникає логічне запитання. А як він його виконав, якщо іспит він склав на 16 балів, на 20 балів? А як його взагалі оцінювали під час сесії, під час сесії, під час сесійного контролю? Мабуть, не спрацювала система внутрішнього контролю.

Третє. Неуклінне виконання умов постанови, це що я мала на увазі. На жаль, непоодинокі випадки, коли студента переводять на наступний курс без складання атестації. Знову ж таки наша з вами Постанова 334 чітко говорить про те, що іспит Крок 1 складається на третьому курсі. І в мене логічне запитання: а як там опинилися студенти п'ятого і шостого курсу? Чому вони переводилися з року в рік, з року в рік, дожили до шостого курсу – і, ой, у нас не складений Крок 1. А як ви там опинилися на шостому курсі, хочеться запитати заклади освіти. Добре, нехай на четвертому, коли почалася війна, були внесені зміни і дозволили Крок 1 скласти на четвертому. Але на п'ятий вони не мали бути переведені. Це пряме порушення вимог Постанови 334.

Четвертий пункт. Ми продовжуємо працювати з авторами, удосконалюємо тестові завдання, працюємо над оновленням змісту структури тестових іспитів відповідно до вимог часу. Працювати є над чим, але дуже закликаю заклади освіти до якісної підготовки здобувачів. Адже охорона здоров'я, здоров'я людини, як це може не банально звучить комусь, але це дійсно найбільша цінність, яку вже не повернути.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Леся Володимирівна, насправді за ґрунтовний аналіз, за якісні дані, за доступність презентації насправді. Ми отримали дуже велику кількість інформації від вас.

Я дякую секретаріату за те, що підготували проект рішення комітету таким, який є, як мінімум, інформативним для всіх, щоб ми побачили масштаб.

Зараз задамо питання Лесі Володимирівні, чи вже після Міністерства охорони здоров'я. Давайте тоді зараз, у кого є запитання до Лесі Володимирівни. Будь ласка, Валерій Вікторович.

КОЛЮХ В.В. Насправді ви навели жахливі щодо нескладання іспитів Крок, особливо по фармації. Так, можливо, проблема коріниться в іншому, ми всі згадуємо про освітні втрати під час пандемії, під час війни, можливо треба переглянути питання вимог до складання іспиту Крок 1, Крок 2 і завдань, які виносились на цей іспит. Це перше питання. Вимог, я маю на увазі, спростити.

ОЛІЙНИК Л.В. Перепрошую, куди ж спрощувати. Якщо я навела одне й те саме питання. Якщо два роки тому на нього відповідали, а в цьому ні. Одні й ті ж самі тестові завдання. Куди ж спрощувати? До чого ж ми тоді доживемо?

КОЛЮХ В.В. Я розумію, що в процесі підготовки фахівця в медицині це питання життя людини, яку він буде надалі лікувати, спасати і таке подібне. Але все ж тут ще друге питання є, яке я хочу вам поставити. Ви надали статистику в розрізі складання іспиту Кроку серед іноземних студентів і наших, я так розумію, що у вас загальна статистика. Чи є статистика виключно по іноземних студентах? Тому що, якщо вона досить висока, я маю підозри, що вона висока серед тих, хто не склав Крок 1 і Крок 2, що ми втратимо ринок освітніх послуг серед студентів іноземців.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я на секундочку. Валерій Вікторович, у нас є розбивка в рішенні комітету в самому тілі питання, там є якраз розбивка на вітчизняних і іноземних по кожній спеціальності по Крок 1, Крок 2.

ОЛІЙНИК Л.В. Так, ми надавали цю інформацію. Просто зараз, щоб не забирати час.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І не сильно гірше, до речі. Плюс-мінус воно однакове.

ОЛІЙНИК Л.В. Середній показник однаковий.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, чи є в когось ще бажання задати запитання?

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергій Віталійович, можна?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Іван Григорович.

Юлія Миколаївна, Іван Григорович, там є така кнопочка "підняти руку", щоб ми на екрані бачили, бо всі далеко, не завжди видно руку. Є така кнопочка там реакції "підняти руку". Іван Григорович, будь ласка. Потім Юлія Миколаївна.

КИРИЛЕНКО І.Г. Дякую, Сергій Віталійович. Що я вам скажу, ми з вами послушали, ну, моя суб'єктивна точка зору, ми послушали попередній захист докторської дисертації. Блискучий матеріал, аналітика. Для остаточного захисту не вистачає дисертанту одного розділу. Дисертант знає, що у нас війна? Мабуть, знає. Дисертант, мабуть, точно знає, що після війни, та і зараз, лєвова частка населення України буде потребуватиме невідкладної медичної допомоги, починаючи від дітей з їх психологічними травмами, закінчуючи сотнями тисяч інвалідів і так далі, і тому подібне. Хто це буде робити після війни? З такими вимогами, які ми зараз говоримо, ми готуємо спеціалістів для Європи. І як би там не було, в Європі величезна востребованість на медичних працівників всіх рівнів, бо Європа стара. Починаючи від догляду за старими, немічними людьми на дому, закінчуючи медперсоналом в лікарнях і так далі, і тому подібне. І це наші переселенці, які там за це зараз говорять. Тому тільки відкриються кордони, 90 відсотків з тих, кого ми готуємо, поїдуть. І зарплата, і все інше, інше, інше. Хто буде тут працювати? Як будемо діяти тут? Оце четвертий розділ докторської дисертації доповідача. Може щось сказати доповідач на цю тему чи ні? Ми думаємо щось за це чи не думаємо?

ОЛІЙНИК Л.В. Можу сказати. Дякую за запитання, але перепрошую, і після війни допомога має бути фахова і дитині, і пенсіонеру, і пораненому солдату, допомога має бути фахова, а не покалічити ще більше. Дякую.

КИРИЛЕНКО І.Г. Я ж говорю, що захист блискучий попередній, остаточний. Ми думаємо все-таки, як закріпити цих людей, підняти їм фаховий рівень, все, але хто буде надавати? Хто буде надавати? Як буде діяти це все в умовах, коли країна

страждатиме, в тому числі і здоров'ям своїм, і майбутніх поколінь, і нинішніх, і так далі? Ми щось думаємо чи ні по заробітній платі, по соціальному пакету для медиків, ми думаємо чи ні? Ясно, що фаховий рівень, тут немає питань, я ж кажу, докторська блискуча. Ми щось думаємо чи ні? Дякуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іване Григоровичу, напевно, думаємо, тільки точно це не питання до центру тестування. Вони міряють, а думати нам треба, Іван Григорович, разом з вами. Юлія Миколаївна, будь ласка.

ГРИШИНА Ю.М. Дякую, Сергій Віталійович. Я вітаю, колеги і всіх вітаю. Вітаю шановних заступників міністра. І по даному питанню вітаю пані Лесю, пана Сергія Дуброва і всіх інших. Я хочу сказати, по-перше, я дякую за таку ґрунтовну доповідь і дякую секретаріату за підготовку проекту рішення. Ми в комітеті давно працюємо над цим питанням, звертаємо... аналізуємо, робимо аналітику і фактично працюємо над тим, щоб знайти рішення, як покращити ситуацію. Ситуація є критичною, це всім зрозуміло, і вона вимагає конкретних рішень.

Я дякую, Сергій Віталійович, за те, що це питання зараз було винесено на розгляд, тому що ми довго його розглядали. І я дуже хочу, я думаю, що ми з вами так і зробимо сьогодні, щоб це засідання закінчилося конкретними пропозиціями того, що кожен з нас може зробити, щоб виправити цю ситуацію. Ми фактично по питанням кроків і по питанню якості медичної освіти декілька разів зустрічалися з паном Віктором Ляшком і Сергієм Дубровим. У нас були палкі дискусії, так, пане Сергію, різні питання ми піднімали. Дуже гостро обговорювали питання порогового балу. Тому що в продовження того, що говорить Іван Григорович і от пан Валерій, мій колега, що зараз в умовах війни, можливо, нам потрібно якісь знаходити рішення, які будуть іншими від тих рішень, які ми приймаємо в мирні часи, можливо, потрібно якимось чином обговорювати окремо на підставі аналітичних даних питання порогових балів. Але це питання дискусій подальших. В мене, я от хочу звернути увагу, що те, що одразу от ми бачимо вже по останнім статистикам в комітеті, що в нас заклади освіти медичні, які в підпорядкуванні МОЗ знаходяться, вони показують кращий результат, пане Михайле, - до речі, да, вас бачу, пане Михайле, теж є, вітаю, - показують кращі результати ніж медичні заклади, які знаходяться у підпорядкуванні МОН. І ми так само аналізували в МОЗ, чому так відбувається, я,

наприклад, те, що з ходу я можу сказати, що вони те рішення, яке МОЗ прийняв, що те, що вони в контрактах ректорів передбачають наслідки складання ЄДКІ в підпорядкованих їм закладах освіти, і це рішення, яке дійсно дає результати.

Тому Міністерству освіти теж потрібно звернути на це увагу і нам потрібно прийняти теж комплекс заходів, які би впливали на вирішення цієї ситуації. Тому що не може так буди, що окремо існують автономні університети, де більше 50 відсотків студентів не складають ЄДКІ і немає ніякої реакції ні з боку Міністерства освіти, там, ні з боку Міністерства охорони здоров'я. Так бути не може. Тобто повинні бути, ми зараз повинні з вами напрацювати рішення, вони є в проекті рішення, те, що ми напрацьовували з колегами. Тому що дійсно велика кількість різних робочих груп, ми провели і зустрічей робочих, і дискусій з приводу того, що конкретно потрібно зробити, щоб виправити цю ситуацію. Тому, колеги, я всіх закликаю до роботи, і нам цю ситуацію потрібно виправити, тому що вона дійсно потребує вирішення.

І в мене одне питання до пані Лесі, так само ми з вами проводили там різні дискусії з цього приводу. Скажіть, будь ласка, на якому етапі у вас зараз і чи займаєтеся ви тим питанням, щоби зробити процес складання кроків по аналогії зі складанням національного, ну, ЗНО, зараз національний мультипредметний тест, ЗНО, як проводить УЦОЯО. Тому що ми з вами говорили, що цей спосіб, який точно покращить якість складання кроків, і ми не будемо бачити всі ті зловживання і фальсифікації, які відбуваються на місцях в закладах освіти.

ОЛІЙНИК Л.В. А я ж на початку доводі сказала, що ми рухаємося до комп'ютерного тестування і вже проведена апробація саме програмного забезпечення. І на 2025 рік ми хочемо вже, отримавши систему комплексного захисту, рухатися далі і впроваджувати по ЄДКІ Крок 1, Крок 2. Апробація проведена, програмне забезпечення написано.

ГРИШИНА Ю.М. Супер. Я вам за це дякую. Тому що останній раз, коли ми зустрічалися, ви якраз працювали над цим питанням, тому дякую, що ви рухаєтеся в цьому напрямку. Це точно буде один із способів, як вирішити цю проблему. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юлія Миколаївна. Дякую, пані Леся. Чесно кажучи, ми перед засіданням комітету трішки проговорили про комп'ютерну систему тестування. І, мені здається, що якщо вона буде доведена до логічного завершення, я

думаю, що нам треба буде просити взяти собі таку програму. Тому що вона буде перевершувати всі ці програми, мені здається, які зараз використовуються нами Українським центром оцінювання якості, зокрема. Тому, я не знаю, там Тетяна Вакуленко з нами часом не на зв'язку? Окремо попрошу тоді зв'язатися, щоб між собою поговорили, я думаю, це може бути дуже корисна історія.

Колеги народні депутати, чи є ще в когось питання? Роман Павлович.

ГРИЩУК Р.П. Да, я дуже коротко. По-перше, дякую за таку доповідь.

Друге. Я б тут все ж таки виступив на стороні пані Лесі і на стороні того, що ми як політики не маємо взагалі, тим паче освітяни, якщо ми думаємо про майбутнє України, то будь-які рішення про послаблення чи про зниження порогового балу – це не про якість освіти і це не про глобальні рішення, це просто про рішення, які конкретно зараз, можливо, будуть популярні у когось. Але глобально для України це робить погану історію. Коли рівень балу буде нижче порогу вгадування, це ми до цього хочемо прагнути? Чи коли будуть питання такі, що там може відповісти людина навіть без медичної освіти? Нам це потрібно чи непотрібно? Дуже багато проблем є. Але точно не зниженням порогу або не спрощенням предметів ми маємо це вирішувати. Є питання в університетах, і те, що ми піднімали, дійсно, чому університети, які знаходяться в підпорядкуванні МОН, слабші. Тобто треба працювати з колективами всередині, треба розуміти з онлайн-навчанням, чи можуть медики навчатися онлайн. Напевно, це теж не про якість освіти. Тому, колеги, рішення, які стосуються зниження порогового балу, спрощення предметів, я б тут не обговорював на комітеті. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Роман Павлович.

Колеги народні депутати, хто ще хоче висловитись?

Тоді, з вашого дозволу, трішки я. По-перше, я ще раз хочу подякувати за роботу пані Лесі і всій команді, Міністерству охорони здоров'я, зокрема, за те, що ви робите.

По-друге, на мою особисту думку, я вважаю, що система комплексна, оця система відбору у системі охорони здоров'я, себе виправдовує. Не забуваємо, що у нас є, по суті, три пороги. Перший – це поріг на вхід, коли ЗНО або НМТ треба скласти щонайменше на 150 балів як на регульовану професію. Це перше, cito.

Але навіть після цього, скільки разів ми з вами чули на засіданні комітету, колеги, коли ректори нам доводять, як можуть, що ми всіх дотягнемо, ви всіх пустіть нам, ми всіх їх дотягнемо, ми всіх навчимо, все буде чітко. А тепер давайте подивимось, вам показали сьогодні результати першого теоретичного Кроку, який складається на третьому курсі. Це просто жах, насправді. Хоч це і вважається нормою 25 відсотків відсіювання, але ми, коли поговоримо, подивимось на конкретно фармацію, я до не до неї ще повернусь, до цих цифр, то це просто жахлива історія. Я ще один момент скажу. В медицині і стоматології немає заочної форми, якщо я правильно розумію, а заочна форма є лише на фармації. Ми теж зараз окремо поговоримо, я вам покажу порівняння цифр між очною і заочною.

А третій відбір відбувається вже на етапі других кроків. І тут треба зауважити, якщо ви подивитесь в проекті рішення дуже детальну розбивку, скільки не склало на Крок 2, то це будуть цифри цілком прийнятні – 2 відсотки, 5 відсотків, максимум у приватних 11 відсотків по деяких спеціальностях. Це говорить, понятно, що вже відсіяли у два етапи всіх, хто, перше – не може, друге – не хоче, і залишаються вмотивовані. І це вже результат, який насправді стає приємним. Особливо якщо подивитися в динаміці по певним спеціальностям, по тій самій, здається, стоматології, по Кроку 2, то там навіть менше, в 2024 році менше було дітей, які не пройшли поріг Кроку 2, ніж у 2023-му, що говорить про те, що все ж таки університети схаменулися і починають працювати над підвищенням якості своєї освіти, і це важливо. Але все ще мене турбують деякі речі. Якщо ви подивитесь у нашому проекті рішення на таблицю 31, це та таблиця, яку ми просили окремо порахувати секретаріат. Вже можна їх дивитися. Чому? Тому що ми дивимося на кількість вступників, можуть бути невеличкі там деталі в цифрах, можливо, але ми бачимо вступників 2017 року, які вже завершили своє навчання, так, власне, як і вступники 18-го року, які зараз завершили навчання. Не всі, можливо, там склали цей іспит, тому там можуть бути певні історії. Але от цікаво було подивитися, скільки з тих дітей, які вступили на спеціальність там "Медицина", "Стоматологія" і "Фармація", врешті-решт дійшли до отримання диплома. І ці цифри там для тих вступників, які вступали в 2017 році, там 49 відсотків, 33 відсотки, 50 відсотків. А 2018 року, це випускники вже цього року, їх відсоток сильно зменшився: 33 відсотки, 25 відсотків і 37 відсотків відповідно. Що говорить про що? Про те, що університети,

можливо, не так ефективно працюють над своєю системою якості. Це те саме демонструють, бачили динаміку кроків перших, скільки відсіюються по роках. Зараз стали відсіювати більше. Да, дистанційне навчання, да, війна, але, колеги, вже війна три роки в активній фазі, в повномасштабній, і дистанційна освіта була до цього два роки, вже п'ять років пройшло. Наступного року, мені здається, будуть випускатися ті, хто вступав вже під час пандемії, це принаймні у нашій системі монівській так точно, а в мозівській через рік. Але, колеги, це з нами є, ми живемо в цьому і треба адаптуватися, особливо треба адаптуватися університетам. Якщо ми зараз повернемося до тих таблиць, які ми готували, які нам дав центр тестування по даній і ті таблиці, які ми готували, і подивимося на... повернемося до перших кроків. Перші кроки. "Медицина". В середньому відсоток відсіювання – 25 відсотків "не склав". В системі МОЗ – 21,5 відсотка, в системі МОН – 27 відсотків, приватні – 57 відсотків. Це медицина, в якій немає заочної форми.

"Стоматологія". В системі МОЗ – 13 відсотків, в системі МОН – 13 відсотків, приватні – 39 відсотків, в середньому – там 20 відсотків. Це знову-таки немає заочної. Тепер улюблена спеціальність – "Фармація". В середньому не склали 30 відсотків – в системі МОЗ, 55 відсотків – в системі МОН, 60... трішки більше ніж 60 відсотків – в системі приватних закладів.

А тепер, увага, заочна форма. В системі Міністерства охорони здоров'я не склали – 69 відсотків, в системі Міністерства освіти і науки – 91 відсоток, в приватних – 80 відсотків. Колеги, це вже зовсім переходить всі межі можливі, які тільки можуть бути.

І тут в мене виникає цілком логічне питання: що ми будемо робити із заочною формою в фармації? Чи не варто зараз нам експериментальним чином закрити заочну форму, в принципі, в фармації? Бо це вже переходить якусь... Колеги, я ще раз зауважу, це ж дані за дві сесії. Ми бачили оперативні дані, дякую пані Лесі, за першу сесію основну, коли відсоток "не склав" серед заочників складав майже 93 відсотки. Це щось не те. І давайте подумаємо, шановні колеги, над системою ліцензування. Мені дуже цікаво, а як ці університети отримали акредитацію на ці освітні програми? Це дуже хороше питання. І я дуже пропоную нашим колегам... Це питання до всіх, це питання дискусійні, да, в принципі, все зрозуміло і масштаб катастрофи теж зрозумілий. Але нам треба зробити такі кроки, щоб ми виправили це на майбутнє, і

бажано, тільки бачили позитивну динаміку після. Тому є питання для дискусії. Можливо, ми щось зробимо з ліцензійними обсягами, можливо, ми щось зробимо в принципі з ліцензіями, з окремою заочною формою, можливо, ми вставимо це як вимогу для акредитації. Я пропоную колегам на грудень поставити це питання ще раз контрольне, але вже не до Центру тестування, а до Міністерства охорони здоров'я, Міністерства освіти і науки і обов'язково Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Я хочу подивитися по всіх цих університетах, який такий рівень не склав, як вони отримували акредитацію і який результат цієї акредитації, і чому в нас це відбувається. Якщо в них так усе добре по акредитаційних справах, і експертна комісія, яка там була, теж сказала, що все добре, значить, може, у нас щось не те з самим процесом акредитації і з самою процедурою? А якщо все добре там, то де в нас проблема? Давайте її знайдемо, її вирішимо. Бо просто забрати ліцензії, в принципі, не таке вже й складне рішення, да, воно достатньо пряме, але мені здається, що це... Це, до речі, окрема частина відповіді Івану Григоровичу, – це не вирішить нашу проблему підготовки медиків в достатній кількості, яка нам потрібна.

Я категорично погоджуюсь з Романом Павловичем, категорично проти того, щоб понижувати будь-які вимоги. Повірте, в нас і так до дипломів доходять 35-40 відсотків тих, хто вступив, але вони доходять такими, за яких нам, по-перше, немає бути соромно, а по-друге, які будуть потім лікувати нас із вами, колеги. Не забуваємо, що всі ці люди будуть лікувати нас, будуть лікувати наших захисників, які повернуться з фронту, будуть лікувати наших рідних, та й в принципі громадян України всіх. І нам їх потрібно готувати гарно, або не готувати, або розписатися, що ми не можемо і краще імпортувати їх з Німеччини, якщо в Німеччині краще, бо нам треба, ну не можна понижувати рівень, реально не можна, колеги, це просто вже трагічно стає. Бо ми можемо пустити всіх, от COVID, війна, давайте всіх запустимо, ну давайте всіх запустимо. Он запустити, навіть через НМТ, через ЗНО люди, які проходили перше сито, набрали по 150 балів, потім 90 відсотків з них не можуть скласти Крок 1. Ну це вже просто трагічно і несмішно навіть.

Тому я категорично проти будь-якого пониження, я і розумію, що зараз і підвищувати вимоги, напевно, не час все ж таки, але нам всередині знайти свої механізми і свої ресурси, які би, як нам працювати із закладами вищої освіти. Якщо незрозуміло по-хорошому, давайте працювати з ними тоді по-плохому. Але нам

вирішувати треба цю проблему так, щоб в нас справді система була ефективною, ми на неї витрачаємо шалені кошти державного бюджету.

Колеги з Міністерства охорони здоров'я, з Міністерства освіти і науки, хто бажає прокоментувати? Бачу, пан Михайло почне, напевно.

ВИННИЦЬКИЙ М. Я насправді хотів би... Сергій Віталійович, дуже дякую.

По-перше, пані Лесю, дуже дякую за сьогоднішню презентацію. Сергію Віталійовичу, дякую за надане слово і за проект рішення, яке нам уже розіслано, стосовно рішення комітету. Тут в частині, продовжуючи те, що фактично ви сказали, хотів би просто, можливо, дещо відкоригувати чи запропонувати корекцію цього рішення. Очевидно, ми сьогодні побачили, скажімо так, тривожні, м'яко кажучи, дані, які, очевидно, нас мають спонукати до певних дій.

Перше. Я нагадаю, що депутати цього... Верховна Рада 30 жовтня прийняла законопроект, який мав номер 12053, дуже дякую за підтримку цього законопроекту, в Міністерстві освіти зараз готується порядок прийому на 25-й рік і, очевидно, після цього як буде цей законопроект підписаний Президентом ми зразу виходимо на громадське обговорення і пізніше затвердження цього порядку прийому. Якщо є доручення комітету, якщо би було таке доручення комітету стосовно відміни заочної, вступу на заочну форму на фармацію, ми би обов'язково це прийняли до відома і врахували при підготовці прийому на наступний рік.

Друге, що хочу сказати, це те, що в проекті рішення, яке нам розіслано, згадується, так само як і ви згадали, Сергій Віталійович, стосовно ліцензійних умов. Хотів би запропонувати, що, здається мені, на мою думку, можливо суб'єктивну, ліцензійні умови – це не той інструмент, яким ми можемо регулювати дану проблему, яка сьогодні висвітлена. Тому пропозиція є таким чином. Якщо є бажання і підтримка комітету, Міністерству освіти надати, нам мається на увазі надати, певне доручення переглянути саме положення про акредитацію в частині передбачення відмови від акредитації освітніх програм в разі незадовільних результатів ЄДКІ здобувачами впродовж попередніх трьох років, а також в разі невчасної здачі ЄДКІ здобувачами відповідної освітньої програми. Тут мова не йде про ліцензійні умови, тому що ми розуміємо, що ліцензії в даному випадку відбирати за такі результати буде, м'яко кажучи, важко, але ми можемо це врегулювати через інструмент акредитації. І якраз ті заклади, які показують просто катастрофічні результати,

будуть мати незадовільні результати по акредитації, будуть вимушені перевести своїх студентів в інші заклади, де будуть акредитовані програми.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все так, пане Михайле, ми це проговорювали, давайте відкоригуємо цей проект рішення відповідно. Але ми говорили про це вже неодноразово, це, мені здається, все ж таки буде боротьба з наслідками, і це не так просто. У мене є теж дискусійна, звісно, пропозиція, ми її колись проговорювали з НАЗЯВО, можливо, ми введемо первинну акредитацію на регульованих професіях як варіант, тоді нам буде простіше працювати з акредитацією потім.

ВИННИЦЬКИЙ М. Сергій Віталійович, ви абсолютно праві і ми це підтримуємо також, Міністерством освіти уже так само багато уже обговорюється про первинну акредитацію на заміну чи додатку до ліцензування. Але ми розуміємо, що в даному випадку мова іде про зміни до закону, які будуть потребувати змін до закону. Ці пропозиції, які зараз від комітету запропоновані, вони стосуються підзаконки, яка може бути відносно швидко впроваджена.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Погоджуюсь, пане Михайло. Пропоную нам все одно подумати над цими механізмами і в грудні, коли ми заслухаємо національне агентство і разом поговоримо, знову зберемося по цьому питанню, щоб ми вже мали якісь декілька варіантів рішень, по яким ми будемо рухатись.

Сергій Олександрович, додасте.

ДУБРОВ С.О. У мене там трошки рефлексії. Дякую, Сергій Віталійович.

Дійсно, вкрай важлива тема. Якщо говорити про якість, моя особиста позиція, я думаю, і в кожного громадянина має бути про те, ми не можемо поступатись якістю. Я глибоко переконаний, що жоден з присутніх і жоден з громадян України неготовий іти лікуватись у некваліфікованого лікаря. І говорити про те, що нам треба кількість, а не якість – це абсолютно неправильно.

Дивлячись на війну, на COVID і ви говорили, Сергій Віталійович, п'ять років ми вчимо медиків заочно, десять років назад це не можна було собі взагалі уявити, що це можливо. Не можна підготувати лікаря заочно як би ми цього не хотіли і не бажали. Тому моя особиста думка – краще менше, але класних якісних фахівців, ніж готувати тисячі фахівців, які неспроможні надавати медичну допомогу будь-яку, чи

відкладну, чи невідкладну. Якщо говорити про те, що по відкритті кордонів всі поїдуть, вибачте, не поїдуть. Два відсотки, максимум три відсотки лікарів, які спочатку повномасштабного вторгнення працевлаштувались за кордоном, тобто два-три відсотки за великим рахунком це не така велика кількість. Перше.

Друге. Проаналізувавши той самий Step американський, якої підготовки він вартує, і, м'яко кажучи, далеко не кожний український лікар, щоб не говорити, скільки могло б здати STEP 1, 2, там, 2 і 3, для того щоб працювати лікарем в Штатах. Так само, навіть якщо взяти наших сусідів, найдружніх, наприклад Польщу, то класні фахівці, з нормальною польською мовою, п'ять-шість разів перескладають професійний іспит, для того щоб працевлаштуватися лікарем в Польщі. Тому не треба боятися, що так просто можна буде виїхати. Так, дійсно, буде конкуренція, але тут буде інший стимул для того, щоб покращувати умови роботи лікаря, і заробітну плату в тому числі. Розслабились ми за час ковіду, за час повномасштабного вторгнення, і це правда. І, в принципі, за результатами складання Кроку 1 двічі збирав ректорів закладів вищої освіти, наших, підпорядкованих Міністерству охорони здоров'я. Вина тут є і студентів, і викладачів, і не знаю, чия більше. Тобто підготовка від 17 секунд до 2 годин, а якщо проаналізувати ті дані, що Леся Олександрівна частково тут показувала, ми їх аналізували глибше, переважна більшість студентів готуються, ну, там по декілька хвилин. Ну, неможливо за декілька хвилин підготуватись до складання Кроку.

Півтора року ми запровадили в умовах контракту, і про що говорила пані Юля, тим ректорам, які переобиралися за останні півтора року, 90 відсотків вимоги до складання Крок 1, Крок 2 для українських студентів. І в тих закладах ми бачимо, що, дійсно, ректор, розуміючи, що він може втратити свою посаду, не виконавши умови контракту за результатами низького складання іспитів Крок, то, в принципі, там є результати непогані. Ну, і взагалі, якщо говорити про заклади, підпорядковані МОЗу, то результати є кращі.

Є певні заклади, які тягнуть нас донизу. Це Донецький і Луганський університети, з якими, на наш погляд, слід приймати рішення щодо покращення освіти або подальший рух в якийсь бік, який давав би якісну освіту. Тому що, розуміємо, набір там 45-46 студентів у цьому році. Ну, говорити про якісну підготовку в тих умовах, в яких вони зараз працюють, це просто неможливо.

Абсолютно погоджуюсь з вами, з колегами, які говорили, що категорично ми не можемо знижувати вимоги, знижувати прохідний бал. Ми маємо докладати максимум зусиль на якість цієї підготовки.

Стосовно фармації. В країнах Європейського Союзу заочної фармації немає. Немає навчання за спеціальністю "Фармація, промислова фармація" в заочній формі. І так вже сталося, що 18 вересня ми провели колегію Міністерства охорони здоров'я, основною темою якої було напрацювання стратегії розвитку фармацевтичної освіти. І було прийнято рішення: з наступного року, 2024-2025 навчального року, ми переходимо на дуальну форму навчання. І так само на цій колегії було прийнято рішення, що після скасування військового стану ми скасовуємо навчання за спеціальністю "Фармація", "Промислова фармація" за заочною формою навчання, оскільки бачимо і за результатами складання Кроку 1 і Кроку 2 і якість підготовки таких фармацевтів заочних, так що це не освіта. Ну, і тим більше, якщо ми говоримо про європейський вектор в освіті, так, то ми маємо відповідати цьому вектору, і у європейських країнах форми заочної нема. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Пане Сергію, скажіть, а яка необхідність тримати заочну форму до кінця воєнного стану? Є потреба якась? Були в нас жваві дискусії, практично кожен заклад готує фармацевтів, є дійсно потреба в фармацевтах досить суттєва. Рішення ради ректорів і узгоджені рішення на колегії було поки до кінця військового стану... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це фінансова частина питання?

ДУБРОВ С.О. Для закладів так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Жутко.

ДУБРОВ С.О. Буде інше рішення комітету – будемо розглядати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми подумаємо над цим. Дякуємо.

Колеги, хто хоче ще додати? Да, будь ласка.

_____ . Дякую за надане слово.

Я хотів додати. Підтримую пропозицію, яка була паном Михайлом озвучена стосовно акредитації. Але все ж таки, ну, це не єдиний елемент системи забезпечення якості, ліцензування також має важливе значення. І ще до початку повномасштабного вторгнення вже був проект Постанови про особливості ліцензування регульованих спеціальностей, який чомусь зник з поля зору. Але якраз до наших спеціальностей у галузі охорони здоров'я була підвищена планка вимог навіть на вході, на етапі отримання ліцензій. Бо я сам навіть пару разів, МОН мене включав в склад виїзних експертиз ліцензійних комісій, і дійсно по формальним ознакам іноді і хотілося би відмовити, але не можеш відмовити, бо нечітко, розпливчато виписані вимоги, наприклад, для тієї ж фармації. А в тому проекті якраз більш детально все це було виписано. Це стосовно цього проекту постанови Кабінету Міністрів. І стосовно фармації, для мене особливо боляче, так як сам фармацевт за фахом, це моя рідна спеціальність. І дійсно після того, як ми жажнулися результатам складання кроків, було проведено кілька засідань груп експертів МОЗ з питань фармації, кілька засідань рад ректорів і колегія, як Сергій Олександрович казав, була проведена, і цей документ, Стратегія розвитку фармосвіти, скоро буде оприлюднений на сайті Міністерства охорони здоров'я. І в результаті ми надали пропозиції до Міністерства освіти і науки, і вже 30 жовтня були затверджені зміни до стандарту магістра фармації, де вже була прибрана заочна форма після завершення воєнного стану і додана дуальна. Чому цей перехід? Це для того, щоб напрацювати методичні рекомендації стосовно дуальної форми, яка все ж таки при належному підході буде значно кращою. І знов-таки дуальна форма передбачена тільки для тих, хто вже закінчив коледж і отримав фахового молодшого бакалавра з фармації, тобто для школярів буде тільки денна форма.

І паралельно, як Леся Володимирівна сказала, вже працює робоча група дуже інтенсивно, особливо над Кроком 1 "Фармація" стосовно перегляду структури і змісту тестових завдань, щоб не було скарг стосовно некоректності. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я сподіваюсь, не в бік спрощення.

_____ . Ні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, пані Лесю.

ОЛІЙНИК Л.В. Я ще хочу звернути одну увагу не про якість, а про кількість. Зверніть, будь ласка, увагу, фармація заочна "Крок 2, в цьому році закладів підпорядкування Міністерства освіти один заочний, а приватних закладів п'ять. Кількість закладів, які випускають заочно фарму, приватних – п'ять, монівських – один.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Очевидно. Скажіть, колеги, так, може, ми повернемося до проекту постанови, я не чув, про те, що вона колись напрацьовувалася, про особливості ліцензування, мається на увазі.

_____. Так. Це Міністерство освіти і науки розробник. І була вона ще на початку 2022 року, ми її в робочому порядку погоджували, але з початком війни це питання зникло з порядку денного.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Олена, запитайте у Міністерства освіти проект постанови, може, ми проговоримо це питання в робочому порядку, якраз на грудень подивимося, може, це буде один з можливих механізмів. Шановні колеги народні депутати, чи хтось ще бажає долучитися до обговорення?

ГРИШИНА Ю.М. Сергій Віталійович, можна один коментар?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Юлія Миколаївна, звісно. Потім Сергій Валерійович.

ГРИШИНА Ю.М. Я все дуже уважно послухала, я в продовження того, що ви почали говорити, хочу ще раз зафіксувати, колеги, що, звичайно, це нам потрібен комплекс заходів для того, щоб вирішити цю проблему. Якщо ми будемо говорити тільки про акредитацію або тільки про ще якийсь напрямок, це проблему не вирішить, тому що акредитація, як правильно Сергій Віталійович сказав, це вже ми будемо боротися з результатом. Нам потрібно поставити... розробити механізми, які будуть працювати з самого початку, як абітурієнт вступає і починає вчитися, щоб у нас були способи як забезпечити якісь освіти, і цей комплекс повинен бути напрацьований. Звичайно, я хочу подякувати Міністерству охорони здоров'я, тому що вони дійсно системно працюють над питанням якості медичної освіти. І хочу попросити, звернути увагу МОН на те, що їм потрібно підключатися теж до цієї роботи і більш активно займатися цим питанням, оскільки, очевидно, що

підпорядковані МОН медичні заклади освіти в нас суттєво відстають. МОЗ приймає певні рішення, в тому числі по контрактах ректорів, я давно вже говорила з міністром на цю тему, але, на жаль, ці рішення не приймаються. Тому представники МОН зверніть, будь ласка, на це увагу і підключайтесь до роботи тієї активної, яку проводить Міністерство охорони здоров'я. І я погоджуюся, що потрібно ту постанову діставати, де вона пропала, напрацьовувати її. Тому що це стратегічний напрямок освіти – медична, юридична, і вони, звичайно, потребують конкретного реформування, але комплексного. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юлія Миколаївна, дякую. Я думаю, що всім треба попрацювати, і Міністерству охорони здоров'я, і Міністерству освіти і науки, і з ректорами, і з наглядовими радами, до речі, які можуть попрацювати зі своїми ректорами, щоб ті краще працювати і краще вчили. Справді, це комплексна проблема, до неї треба пошукати комплексний підхід.

Сергій Валерійович, будь ласка.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую. У мене дві ремарки. Одна ремарка. Я не до кінця згодний, що акредитація – це боротьба з наслідками, оскільки в дальній перспективі це інструмент примусу закладів вищої освіти підвищувати якість, бо вони не будуть її отримувати, хоча тактично може виглядати так. Головна моя ремарка це про інше. Я з жахом, з реальним жахом собі уявляю, що відбувається в інших галузях в закладах вищої освіти. Це ж ми говоримо про проблематику тільки медичних закладів, бо у медичних закладів є інструментарій. Якщо були б подібні кроки де завгодно, я думаю, що відсотки були б набагато гірші, оскільки все ж таки контингент, який йде у медичні заклади, специфічний, і дуже часто набагато більше вмотивований ніж на інші спеціальності. Тому я пропоную в рамках тієї великої роботи, яка планується, сподіваюсь, буде відбуватися, говорити не тільки про ті кроки, які ми робимо по підсумках Кроку в медичних закладах, а й про те, в який спосіб ми контролюємо, ефективно контролюємо якість освіти в закладах вищої освіти на інших спеціальностях. Бо я реально з жахом уявляю собі, якщо от подивитися на ці відсотки медиків, бо зараз може бути по підсумках комітету якісь публікації, як у нас все погано з медичною освітою, я думаю, що треба більш комплексно дивитися. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Он пан Михайло погоджується радикально з вашою думкою, як і всі ми, і каже, 10399 разом ЄДКІ треба приймати обов'язково. І от тоді... У мене теж така підозра, чесно кажучи, Сергій Валерійович, я не хотів озвучувати, але дякую, що ви це озвучили, у мене є теж підозра, що у нас все так добре в інших сферах тільки тому, що там немає зовнішнього тестування. Да, ну, побачимо.

Шановні колеги, чи є ще хтось бажаний виступити з цього питання? Якщо ні, то переходимо до прийняття рішення. Шановні колеги, прошу всіх підключитися з камерами. І якщо ви не заперечуєте, ставлю на голосування проект рішення комітету, який у вас в усіх розісланий. Він чималий, тому, щоб зекономити час, він у всіх вас є. Чи є в когось до нього зауваження, застереження, щось додати? Ми, звісно, його трішечки доопрацюємо з техніко-юридичної точки зору з урахуванням виступів наших колег, того, що озвученого сьогодні. Якщо не заперечуєте, то переходимо до прийняття рішення. Шановні колеги, ставлю на голосування проект рішення, який у вас в усіх є. Хто – за, прошу проголосувати.

Є. Іван Григорович.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Рішення прийнято одноголосно.

Переходимо до наступного пункту порядку денного. Пункт 2. Про проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про повну загальну середню освіту" щодо запровадження заходів безпеки в закладах загальної середньої освіти (реєстраційний номер 11543). Доповідачем є Юлія Миколаївна Гришина, співдоповідачем є Олена Георгіївна лис. Будь ласочка, пані Юлія, вам слово.

ГРИЩУК Р.П. Юлія, мікрофон включи.

ГРИШИНА Ю.М. Дякую, пане Романе, бо я так могла довго.

Сергій Віталійович, дякую за слово. Колеги, на ваш розгляд виноситься законопроект про фактично безпеку освітнього середовища і я коротко його представляю. Фактично країна третій рік у нас знаходиться і працює система освіти в умовах повномасштабного вторгнення. І звичайно, ми повинні зробити все для того, щоб наші діти і наші вчителі мали можливість в цих складних умовах навчатися,

відчуваючи безпеку. З першого дня повномасштабного вторгнення ми з вами працюємо над двома основними принципами. Перший принцип – це забезпечення безпеки нашим усім учасникам освітнього процесу; і друге – в цих умовах збереження якості освіти. Так-от якщо говорити про впровадження того, як впроваджується перший принцип – принцип безпеки, то, звичайно, ми починали всі з вами з найбільш актуального питання, це питання укриттів, над яким ми продовжуємо всі працювати на всіх рівнях.

Але, звичайно, питання безпечного освітнього середовища – це питання більш комплексне, воно включає в себе велику кількість різних моментів. Це й пожежна охорона, це і безпосередньо визначення території, охорона цієї території, встановлення різноманітних засобів додаткових охорони, превентивні заходи, фактично навчання і профілактична робота з дітьми, з працівниками, встановлення правил знаходження і перебування всередині закладів освіти. Це все комплекс питань, над яким ми всі повинні працювати для того, щоб забезпечити ось цю безпеку нашим дітям і нашим вчителям.

Ми знаємо, що вже фактично протягом останнього року, мабуть, уряд на своєму рівні багато чого зробив для вирішення питання безпеки в школах. І вже прийнята Постанова про експериментальний проект щодо цього напрямку. Були проведені різні експерименти в різних регіонах країни щодо охорони шкіл, в основному додаткових засобів охорони. Про це все більше розкажуть у нас профільні міністерства. Тобто є вже досвід того, як уряд на своєму рівні врегулював це питання. І згодом після цього профільні міністерства, Міністерство внутрішніх справ, Міністерство освіти вийшли з ініціативою до нас як до законотворців з тим, щоб на законодавчому рівні вже закріпити і передбачити поняття "безпечне освітнє середовище", передбачити комплекс заходів, що включається в це поняття, хто що повинен робити на цьому рівні і як ми повинні рухатись для того, щоб забезпечити цю безпеку нашим дітям і нашим вчителям.

У нас є, було проаналізовано досвіди європейських країн, які фактично, навіть ті країни, які не мають такої ситуації з війною, як зараз ми маємо, вони мають цей комплекс безпекових заходів, який працює роками в цих країнах.

У нас, до речі, було велике відрядження в Америку, де фактично всі країни туди приїжджали і всі ознайомлювалися з цим концептом безпечного освітнього

середовища. Я тоді не змогла поїхати, але Галина Михайлюк змогла поїхати у це відрядження і фактично вона є другим співавтором цього законопроекту.

Тому хочу сказати, що ми достатньо довго над ним працювали. І той законопроект, який ми мали на початку, він зазнав великих змін, тому що було багато дискусійних питань, ми багато радились із місцевою владою, із засновниками, із директорами шкіл спілкувалися, враховували результати експерименту, який проводився урядом у різних регіонах. І законопроект був достатньо сильно доопрацьований, змінений, і з ГНЕУ ми працювали, з міністерствами профільними, велика робота, з Асоціацією міст України, обласних рад місцевих, велика робота була пророблена для того, щоб отримати в тому вигляді законопроект, в якому він зараз є у першому читанні. Звичайно, жоден законопроект не є ідеальним, ми будемо ще його доопрацьовувати разом, тому що все одно ми бачимо зауваження, які є, вони фактично є не якимись серйозними, тому що з усіма тими, хто робив експертні висновки, ми пропрацьовували заздалегідь законопроект. Але є певні моменти, які пов'язані із фінансуванням, потрібно пояснити, про які фінансування йде мова, і що таке огороження, чи мова не йде про забори за 7 мільйонів, як фактично коли... як читається в цьому законопроекті, і місцева влада, і засновники переживають, що це непотрібні великі кошти. Тобто всі ці питання ми деякі зараз проговоримо для того, щоб зняти, там є питання, які зараз є. І фактично той законопроект, який ми маємо на сьогодні, він на думку співавторів він, до речі, підтриманий великою кількістю народних депутатів майже всіх фракцій. І основна його мета – це безпека, безпека наших дітей. Це ми зобов'язані з вами це зробити.

І далі, я прошу всіх колег в комітеті підтримати цей законопроект, далі будемо доопрацьовувати його до другого читання, тому що у нас немає іншого ходу, нам потрібно обов'язково цей законопроект приймати, тому що це наші діти і це наші вчителі, ми повинні забезпечити їм безпеку. Дякую, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юлія Миколаївна. Пані Катерина, Міністерство внутрішніх справ, будь ласка, заступниця міністра.

ПАВЛІЧЕНКО К.В. Дякую, Сергій Віталійович, шановні народні депутати.

В продовження того, що вже щойно було сказано пані Юлією, хотіла би також відмітити про важливість прийняття цього законопроекту. Міністерство внутрішніх

справ спільно з Національною поліцією долучалися на всіх етапах його напрацювання. І ми дійсно розглядаємо питання безпеки в закладах освіти як таку комплексну, цілісну і дуже багатокомпонентну екосистему, яка включає в себе не тільки компоненти безпечної інфраструктури, починаючи з укриття, як вже було сказано, а також і підвищення компетентностей навчання і взаємодія між всіма суб'єктами, хто долучається до формування цього безпечного освітнього середовища в закладах освіти.

В даному законопроекті є важливі норми, які мінімально визначають ті компоненти, що мають бути в кожному закладі освіти, в кожній школі. Але насправді вони навіть не є повними, і ми будемо їх ще додатково доопрацьовувати, і встановлювати на рівні підзаконних нормативно-правових актів, на рівні відомчих наказів Міністерства внутрішніх справ, Міністерства освіти. Тому я хотіла б відмітити важливість цього законопроекту і звернутися з пропозицією його підтримати. В разі, якщо є якісь окремі питання, ми готові на них відповісти, якщо є необхідність, ми будемо готові його доопрацьовувати до другого читання. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Катерино. Давайте перед тим, як зараз ми всім дамо слово, перед тим, як ми почнемо, я хочу трішки сказати.

По-перше, ми всі розуміємо важливість, ми всі розуміємо, навіщо нам безпека в школах, ми всі розуміємо, в якому зараз світі живемо, в якому стані країна зараз. Є неpubлічні речі, які з багатьма з вами ми вже проговорювали окремо і всі ми розуміємо ризики. Ми розуміємо, скільки у нас нелегальної або трофейної зброї зараз є на руках, скільки з неї, може, не дай боже, слава богу, ще не було таких випадків, але може потрапити в школу. І нам просто не треба чекати цього випадку насправді, нам треба зробити все можливе для того, щоб зараз підготуватися таких чином, щоб у нас таких випадків не було і щоб ми потім на засіданні комітету не обговорювали якийсь трагічний з випадків. Але, разом з тим, до цього закону є купа претензій до цього проекту і багато з них є очевидним. Перше. Всі розуміють, що це потрібно, всі розуміють, що потрібно додаткова інфраструктура безпеки, інфраструктура захисту. Ніхто тільки не розуміє, за які кошти це буде робитися. Це перше питання, і нам треба буде його вирішити з вами до другого читання, можливо, прописати. Ми всі розуміємо, що нам потрібні там тривожні кнопки, бажано, система відеоспостереження, якість огороження. Да, не у всіх громад є гроші на це, і нам

треба зрозуміти, звідки ми їх візьмемо, якщо це буде окрема державна програма, слава богу, давайте тоді це пропишемо.

Друге дуже важливе питання. Це взаємодія керівника закладу і його відповідальність в першу чергу, а друге – це взаємодія з офіцерами безпеки. Це має бути прописано, досить чітко розділено по повноваженнях. І давайте не будемо чіпати педагогічну раду, тому педагогічна рада займається навчальним процесом. Вона не займається нічим іншим, тим більше доступом до територій.

Доступ до територій, безумовно, важливий. Але навіть в цьому проекті закону є шалені суперечності, хоча він невеличкий, да, але в ньому є величезні суперечності по доступу на територію школи і доступу в укриття. І це зовсім різні речі, скажімо так, і їх треба узгоджувати щонайменше з тими реаліями, в яких ми є. Всі ми пам'ятаємо: не добігли до укриття, не зайшли в укриття, прилетіла ракета, осколки, люди загинули. Допуск, недопуск, давайте обговорювати це з керівниками. Я впевнений, що керівники шкіл зможуть показати фотографії і відео, хто в них збирається в укриттях на території школи, в якому стані, це про заборону там алкогольного, наркотичного і всього іншого, в якому стані там збираються люди, і їх не можна туди не пустити, це живі люди, наші громадяни. Тому давайте обговорювати це питання окремо. Є мікрорайони, в яких, крім школи, жодного укриття ніде нема, крім самої школи. І там будуть і сліпі, і хромі, вибачте, з кішками і з собаками, і з хом'ячками, там буде все насправді. Тому, вибачте, але треба буде його сильно доопрацьовувати до другого читання.

Разом із тим, знову-таки я наголошу, що проблема може статися, її треба вирішувати наперед. Єдине що, скажіть, будь ласка, чим... зараз є експериментальна постанова, яка була, здається, 1 листопада прийнята Кабінетом Міністрів. Вона достатньо детальна і вже викликала серйозне, ну, серйозні, скажімо так, суперечки в освітянському середовищі. Я говорив на цю тему вчора з міністром внутрішніх справ, от у мене... але все одно є питання. При наявності цієї постанови нам потрібні зараз зміни до закону? Якщо так, то що ми будемо робити із постановою після того, як ми приймемо закон доопрацьований? Бо це будуть два документи, які, можливо, будуть суперечити один одному. Тоді, будь ласка.

ПАВЛІЧЕНКО К.В. Якщо дозволите, я хотіла відповісти на питання, які вами поставлені, потім передам для доповнення своїм колегам.

По-перше, стосовно можливих коштів і затрат, які потягнуть за собою даний законопроект. Даним законопроектом передбачається облаштування закладу загальної середньої освіти технічними засобами охорони термінового виклику поліції. Станом на 22 жовтня, у мене є інформація, цього року під охорону поліцією охорони взято 10 тисяч 359 шкіл, що складає десь в середньому більше 92 відсотків всіх закладів загальної середньої освіти, які сьогодні працюють в змішаному або офлайн-форматі. Поліція охорони сьогодні встановила мінімальну вартість обслуговування таких тривожних кнопок саме для закладів загальної середньої освіти, і оплата становить 100 гривень на місяць. Дізнавалася я також, скільки коштує встановлення самої цієї тривожної кнопки. В середньому це близько 5-7 тисяч гривень одноразове встановлення, потім проплата 100 гривень в місяць. Це по тривожним кнопкам сигналізація виклику поліції, 92 відсотки на сьогоднішній день шкіл вже їх встановили. Тобто це питання ми його просто закріплюємо нормативно.

Стосовно відеоспостереження, на сьогоднішній день в цьому законопроекті цього не зазначено взагалі. Те саме стосується і офіцерів безпеки в закладах освіти. На сьогоднішній день ми цього не передбачаємо в цьому законопроекті. Разом з тим, це поліцейські, які працюють щоденно в закладах освіти, і в нас планується, що до кінця наступного року, можливо, таких поліцейських буде до 3 тисяч, тобто до 3 тисяч закладів освіти ми перекриємо поліцейськими.

Якраз-таки в експериментальній постанові там є дещо ширше питання всіх безпекових компонентів закладів освіти, в тому числі і поліцейська присутність. Тому відповідаючи на ваше питання, на нашу думку, цей законопроект потрібен і він не суперечить нормам постанови Кабінету Міністрів, яка є експериментальною, і врегульовує ті питання на сьогоднішній день, які законодавчо нерегульовані.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую, Катерина Володимирівна.

Давайте тоді по черзі, хто...

ГРИШИНА Ю.М. Сергій Віталійович, можна я відреагую теж на ваше застереження?

ГОЛОВУЮЧИЙ. У нас сейчас купа піднятих рук, Юлія Миколаївна, уже купа піднятих рук.

ГРИШИНА Ю.М. Добре.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте... Чи ви хочете додати? Додайте, будь ласка.

_____ . Шановний пане головуючий, шановні учасники засідання комітету, добрий день. Я теж представник Міністерства внутрішніх справ України, хотів додати декілька слів для того, щоб внести ясність співвідношення проекту закону і проекту постанови, які було ухвалено урядом 1 листопада поточного року. Дійсно, проект закону, він закладає ґрунтовні, перші ґрунтовні засади безпекового середовища в школах. Але на відміну від проекту постанови там всього-на-всього передбачено три безпекових заходи, про які сказала Катерина Володимирівна. Це визначення кожної школи правил перебування на території школи, це забезпечення встановлення огорожі і технічного засобу для екстреного виклику поліції, все, крапка. Плюс закладається обов'язок керівництва школи сприяти проведенню профілактичних заходів з метою запобігання правопорушень.

Натомість проект постанови Кабінету Міністрів України, що проведення експерименту... він містить в собі набагато ширший комплекс заходів, які, на нашу думку, мають на сьогоднішній день охоплюватися поняттям безпекового середовища, розрахований саме на період дії воєнного стану. Там є заходи, які на сьогоднішній день взагалі не мають аналогів в нашій правозастосовчій діяльності. Це служба поліції освітньої безпеки, це дійсно відеонагляд в зонах загального користування, це встановлення металодетекторів на входах в школу і так далі, і тому подібне, а також деякі заходи, які на сьогоднішній день... застосування яких є правом, а не обов'язком школи. На то він і експеримент для того, щоб протягом проведення зазначеного експерименту, по-перше, подивитися на ефективність тих чи інших заходів і доцільності їх використання в майбутньому. І, безумовно, уже після цього сформулювати відповідний висновок, в тому числі, можливо, це будуть пропозиції і до шановних народних депутатів України щодо того, щоб доповнювати той чи інший перелік, який, зокрема, можливо, буде міститися вже на той момент в законодавстві, яке регламентує питання освіти. Відзначу, що з урахуванням організаційних, інфраструктурних і, як уже було зазначено, фінансових можливостей участь в експерименті буде приймати лише обмежена кількість шкіл, які з інфраструктурної, логістичної точки зору і фінансової точки зору зможуть взяти участь у проведенні зазначеного експерименту. Максимум... І не тільки шкіл, а в тому числі і спроможності тієї самої Національної поліції, Державної служби з питань

надзвичайних ситуацій. Максимум в цьому навчальному році 2024/2025 можлива участь до 2 тисяч шкіл, не більше, але це не означає, що 2 тисячі, і максимум ще в наступному році до 3 тисяч шкіл і не більше того.

Ось в цьому основна відмінність між постановою і зазначеним проектом закону. А проект закону, він закладає законодавче підґрунтя і пропонує ті заходи безпекові, які, на нашу думку, не викликають сумнівів і реально можуть бути сприйняті і реалізовані в усіх без винятку школах. Акцентую увагу шановних присутніх, що норма, якщо вона з'являється в законі, вона, дійсно, стосується всіх без винятку шкіл, ось в цьому принципова відмінність. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. От, власне, тому я ж і акцентував на цьому увагу. Що якщо ми говоримо про експериментальну постанову, там в 2025-му до 2 тисяч, в 2026-му до 3 тисяч, здається, якщо це стає нормою закону, воно стосується всіх. І отут виникає питання: де взяти фінанси всім громадам. Це стосується всіх закладів середньої освіти, це ж не тільки ми говоримо про опорні школи, це ж стосується і маленьких філій з початкової школи, там же ж немає розмежування, це ж просто заклади загальної середньої освіти, вони всі підпадають під дію цього закону.

_____. От тому за результатами експерименту і буде в тому числі проаналізовано і цей аспект...

ГОЛОВУЮЧИЙ. А зараз не допомагаєте законом. Дивіться...

_____. В тому-то числі, безумовно, ви абсолютно праві. За результатами експерименту в тому числі буде проаналізовано: а) ефективність і доцільність тих чи інших безпекових заходів, це по-перше. І по-друге, якщо вони доцільні, то механізм їх впровадження, в тому числі з урахуванням і з оглядкою на фінансові спроможності держави і органів місцевого самоврядування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я думаю, що нам це треба між першим і другим читанням серйозно проговорити і проговорити з Міністерством фінансів, з керівництвом насправді, і Міністерством внутрішніх справ, і МОН, і Мінфіном, і зібратися, і подивитися. Бо якщо... ми ж пам'ятаємо всі про норми Бюджетного кодексу, якщо ми навішуємо додаткові обов'язки, ми маємо це підкріпити фінансами. Я думаю, що це якраз та потенційна програма, яка насправді всім зайде, бо вона зрозуміла і потрібна.

Давайте поговоримо про це насправді. Між іншим, ми готові будемо доопрацювати його до другого читання.

КОЛЮХ В.В. Якщо ми говоримо про фінанси, то будучи присутнім на засіданні підкомітету, коли ми розглядали цей законопроект, де виступали багато директорів шкіл, вони зазначили наступне. Директори шкіл, в принципі, побоюються, що забезпечення безпечних умов в школі ляже на плечі самих директорів шкіл. І дуже просили, щоб на законодавчому рівні було відображено, що це є обов'язком засновників освітніх закладів. Я думаю, що будь-які засновники на рівні органів місцевого самоврядування знайдуть кошти на забезпечення безпечних умов навіть за рахунок місцевого бюджету, це не є проблемою такою серйозною.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Може бути, а може й ні. Треба говорити.

Так, давайте всі, у кого піднята рука. Олександр Маркович Бандурка, академія правових наук, будь ласка.

БАНДУРКА О.М. Дякую, Сергій Віталійович. Я хотів до назви закону самого. Підтримуємо так, як вона є в порядку денному: в закладах загальної середньої освіти. Оскільки регулювання діяльності дошкільної освіти, професійно-технічної, інклюзивної чи інших видів освіти регулюються іншими нормативно-правовими актами. Да є Закон "Про освіту" загальний, але є ті галузеві чи конкретні закони, які регулюють окремі напрямки освіти. Тому доцільно приймати Закон про забезпечення безпеки в закладах загальної середньої освіти, там є свої особливості. Перше.

Друге. Коли готувався проект закону Кабінету Міністрів, Національна академія правових наук приймала в тому участь, готувала пропозиції для Національної поліції, які озвучені Міністерством освіти, Міністерством внутрішніх справ, вони є спільними. Ми тоді наполягали, для створення правового підґрунтя посилення безпеки закладів загальної середньої освіти визначити:

Перше. Це правила перебування осіб на території та в приміщеннях закладу загальної середньої освіти, щоб вони не були прохідними дворами.

Друге. Облаштування закладу загальної середньої освіти технічними засобами охорони і безпеки, це і термінове викликання поліції, і решітки на вікнах, і запорні устройства, ну, і про те, про що говорив представник МВС, це, можливо, і моніторинг на вході. Ми наполягали і на тому, щоб був присутній офіцер освітньої

безпеки, тобто або в одній школі, або на групу шкіл, або на район. Дві тисячі сьогодні шкіл забезпечені присутністю поліцейського, і в цих школах немає надзвичайних ситуацій. Навпаки, якщо брати по Харківській області, 17 вибухових предметів було вийнято при вході в школу, коли там діти несли з собою чи находили як забаву. Я на прошлой неділі спілкувався з Харківським міським головою Тереховим Ігорем Олександровичем, в яких умовах там він працює, відомо. Школи Харкова уже забезпечені основними технічними засобами додатковими, хоча вони там працюють і під землею в метро, і в інших підземних сховищах, чи в школах, які мають заходи безпеки уже у вигляді укриттів.

І третє. Обґрунтування огороження території закладу, тобто визначення межі правового простору школи, де буде діяти так званий спеціальний правовий режим закладу середньої освіти, туди не можна постороннім заходити, заїжджати, там певний буде контроль, огляд місцевості, тому подібне.

В принципі, цей пункт огороження території школи передбачений ще 24 вересня 2020 року в наказі Міністерства охорони здоров'я, де сказано, що територія закладу освіти має бути огороженою. І цей наказ погоджений з Міністерством освіти, погоджений з Міністерством юстиції, бо він є нормативно-правовим актом, він ніким не відмінений, фактично ми його тільки сьогодні посилюємо.

Я хотів би сказати, що це всім добре відомо, що сила закону більша чим сила постанови уряду. Тому, безумовно, закон треба прийняти і національна академія підтримує його, він достатньо розроблений для першого читання. І, як приклад, наведу таке, що в цьому році в Києві було 656 повідомлень про мінування освітянських закладів. Це були ті заклади, які знаходяться поза контролем, там відкритий доступ або, будемо говорити, відкрита територія. Тому для того, щоб уникнути тих різних ситуацій надзвичайних, про які ви говорили, Сергій Віталійович, безумовно, закон треба приймати, а до закону приймати відповідно підзаконні нормативні акти. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Маркович. Немає сенсу реагувати.

Пані Олена Парфьонова, будь ласка.

ПАРФЬОНОВА О.І. Добрий день! Дякую, що долучили. Я вам чесно скажу, що перша реакція, коли ми почитали проект закону, це те, що школу хочуть помінати з

тюрмами. Але, ні, постанова, вона перевершила, яка від 4 листопада. І абсолютно незрозуміло, вірніше як, зрозуміло мету – це, дійсно, зробити безпечне середовище. Але, чесно кажучи, коли служба освітньої безпеки ніяким чином, в будь-якому документі, не прописана взаємодія з директором закладу освіти, абсолютно незрозумілим виходить, що як... Якщо б ви поцікавилися думкою батьків, наприклад, от з полів, то ви б дізналися, що кабінети, які має школа забезпечити для освітнього офіцера, зараз облаштовують за кошти батьків. І тому в законі всі ці речі, які прописані, і вказано інші джерела фінансування, дуже занепокоює батьківське середовище. Тому що ми вже пережили і ковідні часи, ми пережили облаштування укриттів, ми розуміємо, скільки нам це все буде коштувати. Тому величезне прохання, ми всі розуміємо необхідність цього закону, розуміємо, для чого це все, але давайте питання фінансування однозначно треба врегулювати. Щоб всі розуміли однаково, що це не за кошти батьків, не через громадські організації, які створені при школах, і ми це всі прекрасно знаємо, що це все виключно коштами бюджету місцевого, субвенції, там, я не знаю, яким чином, але щоб це читалось все однозначно. Тому що так, як є зараз це написано, абсолютно ні.

І, я вам скажу, коли писала статтю для "Дзеркала тижня" про ті накази, які були там у серпні-вересні, батьківське середовище турбує те, що ми навіть не знаємо повноваження офіцера поліції, які зараз є. Тому що школа не має якоїсь інструкції і теж не розуміє. Дуже часто скарги, які батьки пишуть, що вони бачать цю роботу, освітнього офіцера, всі задоволені, що він є, але його в школі немає, він в своєму кабінеті. А хотілося б, щоб він був, наприклад, все ж таки, там, в холі чи... ну, якимось розуміти. Тому дуже багато насправді питань. І якщо є можливість між першим і другим читанням зробити якусь робочу групу, готові долучитися і ґрунтовно розписати всі моменти, які є. Ну, а по постанові, там взагалі, чесно кажучи, ну, я не знаю, як так сталося, що вона 4 листопада взагалі з'явилася. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Олена.

Пані Надія Лещик, освітній омбудсмен. До речі, вітаємо з призначенням офіційним, ще офіційно на комітеті не зустрічалися. Пані Надіє, будь ласка.

ЛЕЩИК Н.В. Дякую. Ну, сподіваюсь, почну зустрічі з вами, з депутатами. Хочу підтримати тезу про те, що як реалізація змін до закону, так і постанова,

потребує фінансових вливань. І всі громади не справляться з цим. І тому треба одночасно з внесенням змін говорити про виділення відповідної субвенції. Це перше, що хотіла сказати.

Друге. Це обговорити ці зміни в широкому колі громадськості. Перш за все, я пропоную це обговорити з очільниками обласних департаментів освіти і великих міст, щоб почути їхню позицію; друге – з директорами шкіл. Тому що в них є побоювання про те, що на них покладають зайві обов'язки щодо безпеки, а в них зараз і так дуже забагато своїх обов'язків щодо навчання, укриття, ще пункти незламності і так далі, цей перелік дуже і дуже великий. Ми готові взяти на себе таке спілкування.

І третє. Якщо йти конкретно по пунктах, ми надсилали свій експертний висновок. Перше, що хочу сказати, що правила знаходження у закладі освіти на території не повинні затверджуватися педагогічною радою, це не повноваження педагогічної ради. Пропоную затверджувати ці правила рішенням засновника, тому що засновник володіє криміногенною ситуацією, безпековою ситуацією і саме він має бути... затверджувати. І відповідно засновник вже буде спілкуватися з батьками, а в нас щодо батьків дуже такі критичні ситуації виникали, коли їх не допускали в заклад освіти.

І також щодо пункту 8 статті 41-1, там, де пропонується, що для охорони закладів освіти не може бути залучена особа, яка має непогашену судимість, винна у скоєнні правопорушень проти статевої свободи і щодо булінгу. І я пропоную, це дуже важливий пункт, застосувати до всіх працівників закладів загальної і середньої освіти, тому що не мають люди з таким минулим працювати і мати доступ до дітей.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Надія, слухні зауваження, я думаю, що між першим і другим. До речі всі, хто нам висловлює зараз на комітеті або висловили їх публічно, я маю на увазі, в письмовій формі на комітет ми дуже багато отримали, всіх долучимо до робочої групи між першим і другим читанням, тому що рішення повинне бути збалансованим. Наталія Романівна, ваша рука піднята, будь ласка.

ППА Н.Р. Я хотіла висловитись теж, ще раніше я публічно висловлювала ...*(Не чути)* що насправді є. Ну, як би я прихильник цих речей в прифронтівій

території, а не по всій території України. В Канаді колись була така ініціатива, Центр гідності дитини Українського Католицького Університету висловлюється з того приводу, що насправді тут є теж дуже багато небезпек, і діти там часто сприймають школу, справді, як таку територію закриту від інших, ну, там не хочу вживати слово "зона", але близьке. Тому тут дуже важливо, як офіцер безпеки поводить, і насправді як би є необхідність на прифронтових територіях ще, а так ні. Тому теж би це обговорили, тут хочу пані Олену підтримати.

А щодо законопроекту, то вважаю, що механізми не розроблені, але враховуючи регламент ...*(Не чути)* варто прийняти в першому читанні, до другого читання доопрацювати з тим, аби зазначити і ...*(Не чути)* питань і ресурси, його небезпеки, про які говорять і директори, і батьки, є. І тому... з вами, що прошу вийти на цю програму, як реалізовувати.

Тому моя позиція: в першому читанні підтримати, але з тим, що чи буде прийняте в другому читанні, залежить від того, як ми попрацюємо і якої ми загальної згоди дійдемо. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Наталія Романівна.

Юлія Миколаївна і нові технології...

ГРИШИНА Ю.М. Дякую, Сергій Віталійович. Колеги, я слухаю це уважно, всі ваші виступи. Я вам дякую за активність, але кожен з вас говорить про Службу офіцерів освітньої безпеки, про поліцію і так далі. В мене питання, чи дивилися ви законопроект перед виступом? Я хочу звернути вашу увагу всіх, що цей законопроект не містить жодної норми про поліцію, про Службу освітньої безпеки, про кабінети. Особливо пані Олена, ми давно одна одну знаємо, кваліфіковані ж усі люди. Немає, я просто не розумію, про що ми зараз говоримо, це не предмет нашого сьогоднішнього обговорення. У нас немає нічого в цьому законопроекті про поліцію. Цей законопроект містить поняття безпеки освітнього середовища і перелік деяких заходів. Він попередньо, коли давно ми почали його розробляти, була пропозиція в МВС там це передбачили, але ми її виключили, коли ми працювали, спілкувалися, у нас були дискусії з різними рівнями. Тому ще раз я хочу звернути увагу всіх, всі про це говорили, колеги, подивіться законопроект. У ньому немає нічого про Службу освітньої безпеки, в ньому нема нічого про поліцію, цей законопроект про інші речі.

І друге, на що я звернула увагу, що всі говорять про кошти. Це дійсно питання, яке всіх хвилює, але ще раз, почитайте, будь ласка, законопроект, там з коштами зв'язано два моменти.

По-перше, це тривожні кнопки, про які говорила пані Катерина, які встановлені вже майже по всій країні, 92 відсотки. Це питання вже вирішено, воно далі поступово буде встановлюватися, і суми були озвучені.

І другий момент, який буде потребувати коштів, – це огороження. І ось про це ми говорили, що коли всі сприйняли, що так воно було прописано, всі сприйняли чомусь, що це якісь дороговартісні огороження, і деякі громади навіть там нам говорили, що ми порахували, що це буде коштувати 7 мільйонів. Друзі, цього немає, ми говоримо про огороження як про те, що нам потрібно розуміти фізично, де закінчується, де починається територія школи, на якій працює комплекс заходів для забезпечення безпеки.

І я дуже прошу, чесно, просто велика покладена для того, щоб забезпечити безпеку нашим дітям. Коли хтось говорить про тюрми на засіданні комітету, це в мене викликає велике таке зауваження, які тюрми, при чому тут тюрми до того, що ми говоримо про... потреба забезпечити безпеку дітей повинні бути укриття, пожежна безпека, охоронна сигналізація. Ми повинні визначити територію, щоб там не паркувалися автомобілі, не спали наркомани, як це відбувається у великій кількості регіонів, де ми були і бачили це. Мова йде тільки про це. Поліції там немає, ще раз застережую. Тому про які тюрми йде мова, я не знаю.

І ще теж хочу звернути увагу щодо коштів батьків. Мова йшла про джерела за рахунок засновників, у тому числі за рахунок інших джерел, незаборонених законом. Мова йде про те... ми ж живемо сьогодні в цьому світі, ми ж не з космосу спустилися сьогодні зараз на засідання комітету. У нас засновники, директори шкіл, народні депутати відшукали на сьогоднішній день мільйони доларів на те, щоб зробити укриття, поставити огорожі. У наших міжнародних партнерів, донорів, бізнесу велика кількість українців і людей у всьому світі допомагають зараз у безпечному освітньому середовищі. Ми автобуси привозимо з Угорщини. Я там привезла величезну партію. Ми все це робимо за кошти наших людей, хто допомагає у всьому світі. Саме про це йшла мова. Кошти батьків, у законі прямо у нас є норма про те, що забороняється використовувати кошти батьків. Вона, як завжди, існувала ця норма,

так і існує далі. Ми це просто цією нормою даємо можливість залучати спокійно кошти наших партнерів будь-яких. Саме про це йде мова. Якщо батьківська спільнота захоче заборонити такі речі, ми це зробимо, тому що ми працюємо для людей. Ми зберемось на робочій групі і поговоримо про це. Якщо ви захочете, ми це зробимо. Але я дуже впевнена, що на робочій групі, коли ми це проговоримо, ви почитаете законопроект, ви змінити свою думку.

І щодо повноважень педагогічної ради. Звичайно, ніхто не збирається поєднувати педагогічну раду з поліціантськими якимись моментами. Мова йде тільки про те, що вони правило знаходження осіб на території та в приміщеннях затверджують після погодження з засновником. Ми цю норму теж прописали після розмов з директорами шкіл. Це була їхня пропозиція, тому що вони знають своїх батьків, вони знають ситуацію всередині і вони таке запропонували. Якщо буде висунута думка не однієї людини, а всієї спільноти директорів про те, що педагогічна рада це повноваження хоче віддати комусь іншому, ми це зробимо. Будь ласка, якщо буде таке прохання, ми це зробимо. Але я прошу теж над цим подумати, тому що більшість висловились в тому, що це ваша школа і ви приймаєте рішення, знаючи специфіку, регіон тим більше, теж велика різниця – Львівська школа і школа в Харкові. Тому це все... для обговорення. Але повірте, ці рішення приймались після обговорення з великою кількістю людей. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юлія Миколаївна. Сергій Валерійович, будь ласка.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую, Сергій Віталійович.

У відповідь, до речі, Юлії Миколаївни хочу зауважити, що за панівною на сьогодні теорією еволюції ми всі спустилися з космосу. Уявляю собі заголовки, що народні депутати заявляють, що вони з космосу. Але ні. Я про еволюцію.

Значить, що я хочу сказати. По-перше, слухайте, я ж згадав, у нас же є профільне міністерство. А що каже наше профільне міністерство? Чи є представник міністерства, який позицію міністерства якусь проартикулює нам? Я не про МВС, я про Міністерство освіти і науки. Бо в першу чергу саме це міністерство має захищати інтереси педагогів, директорів шкіл і так далі. Чи є хтось від міністерства, хто може щось сказати? Дякую.

БАЛАШОВА Т.А. Доброго дня. Тетяна Балашова. Позиція Міністерства освіти полягає в тому, що ми дійсно підтримуємо в цілому цей закон, тому що норми цього закону, вони важливі, особливо в теперішній час. Мабуть, погано, що він з'явився тільки в 2024 році, а не трішки раніше. Але у нас теж, і ми висловлювали офіційну позицію, були певні застереження з питань фінансування певних заходів, які мають забезпечуватися під час реалізації цього законопроекту. Зокрема, про те, що, я вже не буду повторюватися, огороження, встановлення технічних засобів сповіщення. Але в цілому позиція Міністерства освіти: ми підтримуємо цей законопроект.

ГРИШИНА Ю.М. А про, які технічна засоби сповіщення мова йде, цього немає в законопроекті, пані Тетяно?

БАЛАШОВА Т.А. Технічні засоби сповіщення, йде мова про те, що...

ГРИШИНА Ю.М. Цього немає в законопроекті.

БАЛАШОВА Т.А. Ні, цього в законопроекті немає, але там є... .

ГРИШИНА Ю.М. Навіщо ви про це говорите, як і про поліцію, і про все інше?

БАЛАШОВА Т.А. Ми говоримо це про це, тому що знаємо, про що йде мова. Ми говоримо про технічні засоби охорони термінового виклику поліції, тут так написано в законопроекті. Відповідно

ГРИШИНА Ю.М. Кнопки вже стоять на місцях

БАЛАШОВА Т.А. Так, кнопки тривожної сигналізації в закладах освіти, в школах встановлюються вже, мабуть, з 2014 року, були цілі програми у певних областях. Тому це не є якийсь такий захід, який не може бути виконаний. Дякую.

КОЛЕБОШИН С.В. Я дякую. Просто у мене рефлексія загальна. Я, коли вперше подивився на ідею законопроекту, закону, я його читав навіть не як народний депутат України, а як людина, яка керувала школою. І перша моя думка була, я не готовий був підтримувати це, бо це в тій редакції, яка тоді обговорювалась, це була історія про перекладання відповідальності на тих, у кого немає ресурсу, давайте так скажемо. І потім там якийсь пошук винних і нагородження невинних. Але є певні

дані і певна статистика, про це говорив вже голова комітету, вони не такі, які можуть бути публічно розголошені, але вони переконують, що без того чи іншого законодавчого врегулювання цих процесів ми неминуче зіткнемося із величезною проблемою. Ми якраз зараз маємо робити те, що фактично і пропонує нам Нацполіція – превенцію. Тому я схильний до того, щоб особисто підтримати цей законопроект в першому читанні, розуміючи і усвідомлюючи всі ті ризики і всі ті побоювання, які виказують нам і представники батьківської спільноти, і адміністрація шкіл, і засновники. До речі, щодо пошуку фінансів, в нас планується ж субвенція. Чи як там воно зараз називається? Інвестпроект на безпекові заходи. Ми її називаємо традиційно: субвенція на бомбосховища. Чому б не в порядку ...*(Не чути)* використання не виділити певну суму коштів якраз на певні заходи щодо забезпечення, якщо буде закон прийнятий у другому читанні до цього, ну, і треба інше шукати. Але, колеги, ми... ну, це насправді диво, що в нас не відбулися ще випадки, дай боже, щоб вони не відбулися і ми це... молимося про це, які іноді, на жаль, відбуваються в багатьох школах по світу. Тому мені здається, що як принаймні в першому читанні його треба підтримувати, а в другому читанні... Ну, дуже багато, ну, дійсно тут треба поспішати розумно, робити нормальну робочу групу, яка не буде затягувати процес, але напрацює це все. Я тут, до речі, відмічаю якісну роботу якраз Служби освітнього омбудсмена. Мені сподобалися їхні висновки. Давайте зробимо цей законопроект кращим, а до цього спробуємо його підтримати і в комітеті, і в сесійній залі, якщо буде така ласка депутатів інших. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Валерійович.

Будь ласка, пані Тетяна Федунова. Будь ласка. Тетяна Миколаївна, здається.

ФЕДУНОВА Т.М. Доброго дня, шановні депутати. Доброго дня, учасники сьогоднішнього зібрання. Ми, звичайно, дуже вдячні за те, що це питання піднялося. Тому що коли ми ще готували з робочою групою сам Закон "Про освіту", про повну загальну освіту, питання безпеки, вони були, але вони були розкидані більше по різних розділах, і зібрати все, чітко визначити, це, звичайно, дуже важливо для нас для всіх. Тому ми підтримуємо, що воно повинно бути. Але от саме редакції і певні протиріччя, які виникають, вони є, і я вважаю, що їх можна просто редакційно привести до узгодження. Тому що є обов'язки визначені педагогічної ради, є

обов'язки керівника, є обов'язки управлінців і відповідних служб, і так само як організація харчування, медичного забезпечення, так само і безпекою. Ми всі розуміємо, що з сусідом, який є поруч з нами, нам треба буде жити практично вже... навчитися з цим жити. Нам треба відпрацювати роботу з укриттями, нам треба відпрацювати освітній процес з використанням укриттів, нам треба забезпечити безпеку дітей на території, визначивши кордони – це все правильно. Тому є хороше напрацювання, система, пам'ятаєте, була субвенція на енергозбереження, була система на забезпечення доступності до шкіл, не використовуючи кошти батьків. І ми щиро вдячні за те, що це відбувається, і це є реально турбота про освіту. Чому нам не зробити ще один крок – державна програма безпеки, субвенція безпеки. І туди скласти все: і кнопку, і поліцейські, і прохід. Ця Постанова 1245, вона стільки викликає питань, адже навіть ті ж металошукачі, які поставити ранку проходження школи. Діти приходять в школу іноді за півтори години, батьки працюють. Ми допускаємо дітей, які батьки забезпечують діяльність в місті певних структур, щоб вони раніше приходили. Хто з ними буде, яким чином це все відбуватися, як це буде перевірятися? Дуже багато речей, які є нереальними і в постанові.

Пані Юлія, а чому такі питання виникають, тому що настільки звикли керівники закладів освіти, що за одним рядочком постанови може бути трактувань в кожній громаді своїх і бачення, як якому начальнику захочеться, що нам дуже хочеться, і ми дуже просили, щоб кожне трактування було лікбезом. Але це не закон, це треба бути в підвідомчих актах. Тому от як це зробити? Ви професіонали, ви вмієте. Ми вчимо дітей, а ви закони, а разом – безпека дітей. Тільки так.

ГРИШИНА Ю.М. А можна відреагувати коротко, Сергій Віталійович?

ГОЛОВУЮЧИЙ. А може не треба, Юлія Миколаївна?

ГРИШИНА Ю.М. Я дуже коротко. Дивіться, ми ж стільки, майже рік його писали.

Я просто хочу подякувати, по-перше, що не було зараз аналітики того, чого немає в законі, окрім постанови, конечно, ми її не приймали в комітеті. І сказати, що ми окрему увагу, пані Катерина знає і заміністра освіти працював з нами над цим законопроектом, прописали норму так, щоб на директорів не покладалася відповідальність, щоб норма не була прописана так, що директори шкіл зобов'язані.

Зверніть, будь ласка, увагу, відкрийте закон, там вся відповідальність на засновниках. На директорах шкіл – вони сприяють, вони роблять, там немає, норма неімперативна. Зверніть, будь ласка, на це увагу. Ми, звичайно, зрозуміли це, коли писали цей законопроект. Але запрошуємо в робочу групу, може, ви нам підкажете, як ще зм'якшити. Просто подивіться, зверніть на це увагу, як прописана ця норма.

Дякую, Сергій Віталійович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юлія Миколаївна за стислість.

Шановні колеги, обговорили, мені здається, достатньо. Я сподіваюсь, що всі висловились по цьому законопроекту. Є питання, які треба проговорювати, незважаючи на те, що написаний він достатньо коротким і ємним. Разом з тим, деякі механізми, які ми проговорювали зараз, треба подискутувати, як їх передбачити. Ми в рішенні комітету пропонуємо його по 116 статті розглядати, якщо нам буде потрібно внести якісь додаткові зміни в якісь інші закони, тому що спеціалізований ...*(Не чути)* Закон "Про освіту", щоб ми мали таку можливість, дивлячись на те, як піде дискусія.

Тому, шановні колеги, знову-таки всі, хто сьогодні виступав, та й взагалі всі, хто писали свої висновки, навіть негативні, все одно розуміють необхідність прийняття деяких базових речей у законодавстві. Тому давайте його пустимо на перше читання в зал і будемо до другого читання, зберемо робочу групу і, як завжди, ґрунтовно, і детально проговоримо з усіма всі норми, які ми хочемо туди включити. Мета зрозуміла, залишилися питання механізму. Сподіваюся і впевнений, що все у нас з цього вийде.

Шановні колеги народні депутати, я вас прошу підключитися до засідання, і ми до переходимо до прийняття рішення. Наступні, до речі, декілька питань, я сподіваюсь, що ми дуже швидко пройдемо, там хорошо попрацювали підкомітети, вони не викликають дискусій.

А зараз, шановні колеги, переходимо до прийняття рішень.

Отже, ставлю на голосування проект рішення комітету.

Перше. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до частини третьої статті 93 Регламенту Верховної Ради України проект Закону України реєстраційний номер 11543 включити до порядку денного одинадцятої сесії Верховної Ради України.

Відповідно до пункту 1 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України проект Закону України реєстраційний номер 11543 за результатами його розгляду в першому читанні прийняти за основу та доручити Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій підготувати його до другого читання.

Доручити Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій доопрацювати зазначений законопроект з урахуванням пропозицій, поправок суб'єктів права законодавчої ініціативи, пропозицій, висловлених у висновку комітету від 7 листопада відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України, та внести його на розгляд Верховної Ради України у другому читанні.

Доповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити народну депутатку України Гришину Юлію Миколаївну.

Хто – за, прошу проголосувати.

ППА Н.Р. Піпа – за.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 8. Є. Хто утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Рішення прийнято одногосно.

Переходимо до наступного пункту порядку денного. Пункт третій. Про проект Закону України про внесення зміни до частини шостої статті 17 Закону України "Про охорону культурної спадщини" щодо розширення кола суб'єктів права власності на землі, на яких розташовані пам'ятки археології. Доповідачем мав би бути Сергій Дмитрович Гривко, автор законопроекту, але його сьогодні з нами немає, тому співдповідачем є Сергій Валерійович Колебошин замість Романа Павловича Грищука.

Сергій Валерійович, будь ласка, сподіваюся на коротку і емну доповідь. Дякую.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую. Заслухавши інформацію голови підкомітету, а насправді заступника голови комітету Сергія Колебошина, комітет Верховної Ради пропонує до розгляду наступний проект рішення. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 3 частини першої статті 114 Регламенту Верховної

Ради України проект закону, який ми з вами обговорюємо, поданий народним депутатом України Гривком, за результатами розгляду в першому читанні повернути зазначений законопроект на доопрацювання і направити цей висновок основному комітету, ми не є основним, це Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики. Доповідь закінчив.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Валерійович. Ви взірець для всього комітету, ми часто беремо з вас приклад. Шановні колеги, сподіваюся, немає необхідності обговорювати цей проект закону, тому ставлю на голосування проект рішення в тому вигляді, в якому його озвучив заступник голови комітету.

Шановні колеги, хто – за, прошу проголосувати.

ЛИС О.Г. Лис – за.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є. Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Рішення прийнято одногосно.

Переходимо до наступного пункту порядку денного. Тут все буде набагато швидше, тому що авторка законопроекту Тетяна Вікторівна Циба звернулася до мене з проханням відправити цей законопроект на доопрацювання, що абсолютно повністю стовідсотково корелюється з рішенням, яке прийняв підкомітет.

Тому ставлю на голосування відповідний проект рішення. Шановні колеги, хто – за, прошу проголосувати.

ЛИС О.Г. Лис – за.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ГРИШИНА Ю.М. Гришина – за. Видно авторка взяла ...*(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Рішення прийнято одногосно.

Пункт п'ятий порядку денного. Про проект Закону України, реєстраційний номер 11430. Доповідачем мав би бути Володимир Вікторович Мороз, автор законопроекту, співдоповідачем є Валерій Вікторович Колюх. Будь ласка.

КОЛЮХ В.В. Шановні колеги, я досить коротко. На засіданні підкомітету з питань науки та інновацій ми розглянули всі висновки заінтересованих сторін щодо... і зауважень щодо цього законопроекту. За результатами розгляду пропоную комітету відхилити даний законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Валерій Вікторович.

Шановні колеги, сподіваюся, що немає необхідності це обговорювати. Тоді ставлю на голосування проект рішення комітету, який вам всім розданий.

Хто – за, прошу проголосувати.

ГРИШИНА Ю.М. Гришина – за.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Рішення прийнято одногосно.

Наступний пункт порядку денного, пункт шостий. Про проект Закону України "Про кліматичну безпеку" (реєстраційний номер 11534). Доповідачем мав би бути Сергій Дмитрович Гривко, автор законопроекту, але його з нами немає. Тому, Валерій Вікторович, будь ласка, вам слово.

КОЛЮХ В.В. Шановні колеги, підкомітет розглянув на своєму засіданні даний законопроект під номером 11534. І враховуючи те, що ми нещодавно, а саме 08.10.2024 року, Верховною Радою України було ухвалено Закон "Про основні засади державної кліматичної політики", і вже цей законопроект було підписано Президентом, тому за результатами розгляду законопроекту про кліматичну безпеку, поданого народним депутатом Гривком, ми пропонуємо повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Валерій Вікторович.

Шановні колеги, сподіваюся, немає необхідності обговорювати цей проект рішення, давайте підтримаємо позицію підкомітету. Ставлю на голосування проект рішення комітету, який у вас всіх є. Хто – за, прошу проголосувати.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Рішення прийнято одногосно.

Наступний пункт порядку денного, пункт 7. Про подання об'єднаної Конкурсної комісії, Служби безпеки України та проект Постанови Верховної Ради України "Про присудження Премії Верховної Ради України молодим ученим за 2023 рік". Валерій Вікторович, будь ласка.

КОЛЮХ В.В. Шановні колеги, 28 жовтня 2024 року було проведено засідання об'єднаної конкурсної комісії щодо присудження щодо присудження Премії Верховної Ради України молодим ученим за 2023 рік, наголошую.

Відповідно до цього конкурсна комісія прийняла рішення і рекомендувала комітету підтримати подання щодо присудження премії 45 робіт переможцю конкурсного відбору на присудження премії, а також трьом наступним за рейтингом робіт молодих вчених у зв'язку з тим, що вперше, хочу наголосити, Служба безпеки України подала на розгляд комітету двох переможців конкурсного відбору робіт. Таким чином конкурсна комісія розглянула 48 претендентів, яких пропонує на затвердження комітету, і два номінанти подані від Служби безпеки України. Таким чином 50 премій буде нагороджено цього року.

Відповідно до засідання конкурсна комісія рекомендувала Комітету з питань науки, освіти та інновацій затвердити даний список номінантів і внести відповідний проект постанови, який за результатами розгляду прийняти в цілому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Валерій Вікторович. Дякую вам і експертам, і членам об'єднаної конкурсної комісії за проведену ефективну роботу.

Шановні колеги, немає потреби обговорювати проект рішення, ні?

Якщо ні, то ставлю на голосування проект рішення, він доволі довгий, у всіх він у вас є.

Хто – за, прошу проголосувати.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юлія Миколаївна. Є. Дякую.

Хто – утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Рішення прийнято одногосно.

Восьмий пункт порядку денного, передостанній. Про проект Постанови Верховної Ради України "Про присудження щорічної Премії Верховної Ради України педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та позашкільної освіти". Сергій Валерійович, будь ласка.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую. Я швидко, але все ж таки на пару речей хочу звернути увагу.

По-перше, ми пропонуємо 45 педагогічним працівникам, яких подали обласні ради, там одна обласна рада одну персону подала і Харківська область, і ще одна з областей, я не пам'ятаю точно яка, не проводили просто сесій, і я думаю, не виключаю, що ми ще повернемося, щоб довести до списку, якщо не проголосуємо до цього в залі. І хочу відзначити, що ми, якраз наша каденція, підняли, це зараз 181 тисяча 680 гривень, це більш ніж приємна сума.

На що хочу звернути увагу, на те ж, на що звертав в минулому році. Якщо ми говоримо про педпрацівників, то серед всіх педпрацівників, не беремо вищу освіту, більше 60 відсотків – це просто вчитель школи, просто вчитель школи. Було б логічно, якби з цих 45 людей, яких ми розглядаємо, хоча б половина була вчителів школи. Сказати вам, скільки шкільних вчителів простих серед цих 45 людей – 6, це 13 відсотків.

Далі. Якщо ми говоримо про школи або про інші заклади освіти, то більше ніж 90 відсотків – це комунальні заклади освіти, засновниками є міські ради. Сказати вам, скільки з них, з 45 – тільки 25, менше половини, 20 – це обласні заклади.

Далі. Серед 45 людей ще один вимір, 30 – це директори закладів (школи, профтеху, чого завгодно). Це теж не той відсоток, у нас не дві третини педпрацівників це директори.

І ще один вимір, все ж таки у нас основна частина це школа. З 45 людей, яких ми розглядаємо, тільки 14 представляють школу, це разом з директорами, тільки 14. 31 – це не школа. Я, безумовно, за те, щоб всі, хто там є, там є дуже достойні люди, я дуже тішусь тим, що там є Іванна Павловська – директорка школи в Заліщиках Тернопільської області. Це неймовірна школа, якщо подивитися на результати ЗНО, вона одна з найкращих шкіл в країні – сільська школа в Тернопільській області, по всіх предметах. Це просто диво. Або Олексій Андрійович Терновой з Вінницької, 27-ма. Це дуже круто. Я за всіх, щоб ми підтримували, щоби заробітну плату підняли. Я

про те, що нам все ж таки треба буде повернутися до того, щоб порядок був нормальний. Бо от зараз порядок такий, який спонукає якраз до таких рішень, бо обласні ради подають своїх засновників обласних рад, обласні ради – засновників профтехів там...

Не треба зараз, мабуть, під час воєнного стану утворювати нові робочі групи, щоб це робити. Це просто нам як завдання на майбутнє, бо краще нехай люди відволікаються на роботу в робочих групах по безпеці в школах, те, що ми говорили. Але це треба пам'ятати. Менше з тим всі люди, які там перераховані, абсолютно достойні, багатьох знаю особисто, підтримую.

Тому, власне, і пропоную підтвердити проект рішення, який ви всі маєте, і винести це до сесійної зали для того, щоб ці достойні люди отримали цю премію, нехай, яка і визначалася у такому кривуватому, з моєї точки зору, порядку. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Валерійович, дякую, що звертаєте увагу на, на перший погляд, можливо, неочевидні речі. Щиро дякую.

Шановні колеги, чи є необхідність обговорювати цей проект постанови, проект рішення комітету?

Якщо ні, то ставлю на голосування проект рішення комітету в тому вигляді, він достатньо довгий, який є у кожного з вас. Хто – за, прошу проголосувати.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є.

Хто – утримався? Проти? Немає.

Щиро дякую, колеги.

Я прошу народних депутатів не розходитись. Ми зараз завершимо засідання комітету, але я хочу, щоб ви залишились всі в Zoom. Іван Григорович має декілька слів поговорити з нами і з секретаріатом.

Усім іншим я дуже дякую за те, що приділили свій час і долучилися до засідання комітету. На цьому засідання Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій вважається закритим. Усім дякую і бажаю гарного і спокійного дня.